

Synsk

Av Anna Elisabeth Westerlund

*Fra forlaget Gyldendal, 1968 (50år siden nå i -2018 !)
Her satt opp for evt. utskrift i format A4.*

[link til innledn.art.om henne](#)

se ellers om henne på [NRK intervju](#)

Det begynte med at jeg så noe som skjedde hos en av våre naboer.

Jeg satt i kjøkkenet hjemme på Husøy og spiste noe. Og naboens gård lå slik at den ikke kunne sees fra vårt kjøkkenvindu.

Petra, hushjelpen vår, holdt på med oppvasken borte ved kjøkkenbenken. Hun var snill og kameratslig mot oss barn, og det falt derfor ganske naturlig at jeg sa til henne:

«Du Petra. Jeg tror jeg er synsk!»

Hun snudde seg langsomt med vaskefillen i den ene hånden og stirret måpende på meg.

Og mens jeg svelget en brødbit, så jeg vedholdende på henne og ventet på at hun enten skulle klappe munnen sammen igjen og vende seg til oppvasken, eller svare.

Da kom det:

«**Du synsk!**»

«Ja,» svarte jeg uten å nøle. «Jeg tror jeg er synsk, sånn som han **Knut Lunde** - du vet han som ser alt mulig, og som ingen kan gjemme noe for. Selvfølgelig mener jeg ikke at jeg er like flink som han, men at det kan hende at jeg ser på samme måten som han.»

<<Knut Lunde var en mirakeldoktor fra Brøstadbotn. Han hadde to gårder der. Den ene bodde han i, den andre var mottakerstasjon

for pasienter. Takket være Lunde grodde det opp en livlig hotellvirksomhet der, og sjåførene hadde nok å gjøre med å bringe syke til og fra ham. Det gikk mange historier om at han kunne se hva folk hadde i lommene sine eller hadde lagt igjen underveis til ham, det som skulle ha vært betaling, men som vedkommende ikke hadde lyst til å gi fra seg når det kom til stykket.

Nå så jeg at noe foregikk hos naboen. Og hvis jeg skulle være ærlig, hadde jeg sett bilder før, om ikke så klart som denne gangen. For alt jeg visste kunne jo de situasjonsbilder jeg fikk, bare være fri fantasi. Iallfall ville jeg ikke dumme meg ut ved å fortelle om dem til noen, og slett ikke til mine søsken. De ville bare le av meg og si at jeg var ute med fantasien min igjen. Det skulle jeg vokte meg vel for. Men denne gangen var bildene sterke og påtrengende. Kunne det bare være innbilning? Atter hørte jeg:

«Du, synsk!» og så en skrallende, men usikker latter. «Det er sant, Petra. Du må tro meg. Og vet du, nå ser jeg at han Marelius og han Harald holder på å slakte kalven.» Budet var så tydelig som om kalveslaktingen foregikk i kjøkkenet vårt. «Vær så snill, Petra! Se etter om det stemmer. Kan du ikke stikke ut på gangtrappen og se om det er sant? Gjør det, Petra!»

Jeg puttet munnen full av brød og ventet. Hun slapp vaskekluten ned i baljen med et plask og gikk ut.

Hvorfor kunne jeg ikke selv stikke ut og kontrollere denne saken, hvis den var så betydningsfull? Nei, andre måtte bekrefte mitt utsagn for å gi det status. Hallusinasjon eller virkelighet, - nå skulle det stå sin prøve. Når Petra kom tilbake, ville jeg få svar.

Det tok ikke lang tid før Petra var der igjen. Hun stillet seg overfor meg og smilte sarkastisk. «Anna Elisabeth, du narrer ikke meg. Du visste at de holdt på med kalveslaktingen nå. Du kan da skjønne at sånt kan du ikke se tvers igjennom veggene. Det er bare tull!»

«Men Petra, du vet da at jeg ikke har vært ute på mange timer - at jeg har sittet og strikket helt til jeg skulle spise. Du husker vel det, Petra?» Jo, det var nok sant. Det kom en egen glans i øynene hennes, og hun sa: «Kan du fortelle meg hvordan gården til far min ser ut?»

Det var en underlig prøve å bli satt på, og jeg syntes at hun var litt innmari. Hun burde da vite at jeg ikke drev med juks og fanteri. Jeg følte det som om min sannhetsære holdt på å gå til grunne, og jeg korset fingrene og bare håpet at vaskebaljen ville velte, så hun ble engasjert på annet vis, eller at noen ville komme inn og gi henne annet å tenke på.

Men ingen ting hendte - og plutselig så jeg et hus med en liten hageflekk, et annet hus like ved og stier eller veier, som snodde seg hist og pist. Hele sceneriet var fargelagt. Jeg beskrev hva jeg så, og hun nikket bekreftende.

Allikevel måtte jeg igjennom enda en prøve. Da også den var bestått, grep hun resolutt en kopp, skaket på kaffekjelen og laget en smørje med kaffegrut i koppen.

«Forsørjemeg tror jeg ikke at du kan spå, Anna Elisabeth,» sa hun og satte koppen foran meg.

«Kan du fortelle meg hva som skal hende meg i framtiden? Tror du at jeg blir gift?»

Jeg tok lydig koppen uten helt å skjønne hva jeg skulle bruke den til.

Hun grep om den og hånden min og pekte ned i gruten.

«Ser du alle disse rare figurene? Og den klatten der? Hva kan det bety?»

Øynene mine møtte hennes, og jeg ville ikke skuffe henne. Hun var noen og tjue år

gammel og hadde sine drømmer og forhåpninger, som trengte næring. Dessuten var hun både søt og grei. Og hun hadde faktisk krav på såpass ytelse fra min side, som takk for at hun hadde latt seg bry.

Jeg var en skolepike på omkring ti år og ennå for ung til å forstå hvor viktig det var for en ugift jente å få tryllet fram en ektemann av en kaffekopp. Nå som jeg var godtatt «synsk», gjaldt det dessuten å styrke posisjonen.

Som om det var i dag, husker jeg at hun sto over meg, mens jeg prøvde å vriste tenkelige og utenkelige hendelser ut av den stakkars kaffekoppen. Til å begynne med tror jeg at det jeg så, var «syner», men da jeg hadde holdt på en stund, ble mine spådommer nokså uholdbare. Og jeg sa til henne:

«Er du ikke snart fornøyd? Jeg kan ikke skjønne at Vår Herre kan ha gitt deg levedager til alt det jeg nå har fortalt deg. Hvordan skal du få tid til å oppleve så mye ved siden av husarbeid og onn og fjøs? Det går ikke det, Petra.»

Men hun hadde selvsagt bedre oversikt enn jeg, og fortsatte med å orientere meg om formasjonene i koppen. Da koppen ikke kunne gi flere brukbare svar, laget hun ny spågrut med nye forventninger. Kanskje den gruten ble enda bedre. Slik holdt vi det gående, og jeg må si at jeg debuterte stort som sannsigerske. Heldigvis kom endelig mor inn fra et eller annet utearbeid, og Petra fikk det atter travelt med oppvasken.

fra 1930 - ca 23år gammel her

Denne historiske dag ble opptakten til en mengde lignende. Hvor jeg enn kom i verden, spurte folk meg om jeg ikke kunne forutsi ting. «Nei,» svarte jeg brydd og håpet på fred og ro. Men de ga seg sjelden, og sa at det kunne da alle se utenpå meg, så hvorfor nekte. - Til sist måtte jeg kapitulere for viljer sterkere enn min.

Ennå hører jeg: «Hvordan skal det gå meg? Blir jeg lykkelig?»

Resepten på lykke skulle jeg gjerne hatt selv.

Finnes det noe menneske som våger å mene at det mottar informasjoner på oversanselig måte om fortid, nåtid og framtid og lar dem gjelde for facts? Jeg vil la spørsmålet stå åpent. Istedet vil jeg så pålitelig som mulig forsøke å gjengi endel av alle de merkelige psykiske og fysiske tildragelser jeg gjennom et langt liv har vært gjenstand for.

Mine beretninger må dessverre kretse mye om «jeg»-et. Det er ikke til å unngå, hvis mine opplevelser skal komme i det rette perspektiv. Imidlertid håper jeg at leserne av den grunn ikke vil få meg i vrangstruppen.

Det å kunne se er en gave, ikke min fortjeneste.

Det hodeløse spøkelset

Vi bodde på Husøy i Hamarøy i et gammelt hus av ukjent årgang.

Jeg minnes fra min tidligste barndom en mengde rare lyder som gamle gårder er spesialister i å frambringe. Men jeg har også en mengde andre lyder i erindringen, som gårdens elde ikke skal ha skylden for.

Nå er det slik at dørene sjelden eller aldri låses der i bygda. Det ville være å mistenkeliggjøre naboene. Så når vi midt på natten ble vekket av smelling i dører, skritt på gulv og i trapper, hvissing og kalling, var det naturlig, iallfall i første omgang, å tro at noen av naboene var kommet i et viktig ærend.

Men gikk vi på leting etter denne vår nattlige gjest, var det aldri noen å se.

«Ja, dette må være riktig en spøkelsesgård», sa mor iblant, «og ikke skjønner jeg hva han vil.»

Spøkelset hadde således fått kjønn.

Så hendte det at far ville utvide bislaget og grave en kjeller under. Et stykke ned i leirjorden fant han skjelettet av et menneske. Alle knokler var der, bortsett fra hodet.

Det ble store spekulasjoner angående dette hodeløse funnet. Kanskje hodet lå igjen lenger under huset, eller kanskje det var kappet av og bisatt et annet sted? Intet tydet på at det var en vanlig gravhaug. Vi kom til den konklusjon at her måtte det ha skjedd en forbrytelse.

En av mine eldre brødre samlet benhaugen i en kasse og grov den uten nærmere dikkedarer ned et sted på eiendommen'.

Fra den dag kassen med knoklene ble båret vekk, opphørte spøkeriet. Vi vitset av og til med at gjenferdet ikke lenger hadde ben å gå på, og var glade for at det endelig ble nattero å få.

Spøkelset var familiens felleseie, men jeg vil allikevel gi det plass i denne boken. Jeg har mangen gang senere tenkt på denne tildragelsen og lignende historier andre steder fra. Gjengangerproblemet er uløst. Allikevel kan man ikke kimse ad ukjente krefters spill. Den dumme vil avvise som vrøvl alt det hans forstand ikke kan fatte. Den kloke vil forsøke å finne sannheten. Finner han ikke det rette svaret, vil han kartotekføre problemet som uoppklart og la det tilhøre framtiden.

«Annie, ser du lyset?»

Før jeg går videre, vil jeg gjerne ha sagt at jeg aldri har vært mørkredd eller skvetten. Jeg hører heller ikke til den type mennesker som ser spøkelser ved høylys dag.

Jeg tror ikke på svarte katter, fredager, 13-tall, banking i bord, hilsing over dørstokk eller en bråte andre varsler og varianter av overtro. Men jeg tror at mange er suggestive overfor slike ting og derfor kan påføre seg endringer i negativ eller positiv vei, nevroses eller lykkefølelse.

Når det gjelder evnen til å kunne sanse mer enn normalt etter menneskets utrustning, må man iallfall ha to ting klart: For det første at for eksempel hørsel og syn kan være overutviklet hos enkelte, eller særutviklet. For det andre at hjernen i videst betydning kan være over- eller særutviklet, uten at dette har noe med intelligens å gjøre.

Jeg tror videre at det er et intimt samspill mellom det psykiske og det fysiske, og at det faktisk ikke finnes noen grense der. Derfor finner jeg dr. J. Gall's teori om at alle psykiske egenskaper kan avleses i de rent fysiske, interessant.

Allerede som ganske liten fikk jeg stor interesse for karaktertydning, og for hvert nytt menneske jeg traff, gjorde jeg studier i marken. Jeg startet med å finne likhetspunkter i den ytre materie, når jeg visste at f. eks. to personer hadde samme åndelige egenskap. Det var en lang og vanskelig prosess å komme gjennom hele skalaen av mentale utslag og gi hvert karaktertrekk en motplass i den fysiske massen. Jeg brukte elimineringsmetoden og kunne således etter hvert bringe orden i systemet og få et fullverdig fysisk kart over den psykiske status. Det er en god del mennesker som i årenes løp, med eller uten vitende, har vært gjenstand for mine undersøkelser. Og jeg tror jeg tør si at resultatet er godt. Mange mennesker har bedt meg, stundom for moro skyld, men oftest av andre årsaker, å fortelle dem sannheten om dem selv - om karaktertrekk og evner osv. Og nyttig har det vært, spesielt for dem som bokstavelig talt har følt seg som en tombola-boks med en haug av ukjente nummerlapper i, mens gjenstandene har fristet på de forskjellige hyller. Man snakker om menneskekjennere eller om at noen «ser sine folk an.» Det kan gi seg uttrykk i slike karakteristikk: *Han ser upålitelig ut. Han ser ut til å være lite gløgg. Eller han ser meget intelligent ut. Han ser sur ut. Han ser snill ut. Han ser erotisk ut. Han ser ut som en pyroman.* Hva bygger en menneskekjenner sine antagelser på? Det må da være fra egenskaper som lar seg avlese i ansiktstrekk og den øvrige fysiske struktur? Tanker og ånd er skjulte enheter. Når en menneskekjenner klassifiserer en person som upålitelig, har han det ikke fra mediets tanker og ånd - og heller ikke på grunn av erfaringer. Man må godta at det finnes menneskekjennere som bare ved å se på en person, vet hva som bor inni ham.

Da jeg var i fjortenårsalderen, kom en jevn gammel kusine til oss. Hun og jeg sov i samme seng. En mørk høstnatt våknet jeg av at et sterkt lys var rettet mot ansiktet mitt. Nå var det hverken biler eller elektrisk lys på øya, og månen var svart, så lyset hadde ikke kilde utenfor vinduet.

Jeg ble selvfølgelig lysvåken og rusket i min kusine, som også våknet, og jeg ropte:

«Annie, ser du lyset? Og kan du se det gamle ansiktet inni det?»

Vi satte oss begge opp, og Annie svarte:

«Hva slags lys snakker du om? Det er jo bek mørkt overalt. »

«Men ser du ikke det sterke lyset over oss? Du må da kunne se det. Hele rommet er jo opplyst.» «Jeg ser ingen verdens ting. Du må ha drømt, Anna Elisabeth. Nå legger vi oss til å sove igjen.» «Men Annie, jeg får ikke sove i alt dette lyset. Hvorfor sier du at du ikke ser noe lys, når du jo godt vet at det er her?»

«Det finnes ikke noe lys her, og nå får du gi deg. Punktum. »

Og jeg ga meg. Mannsansiktet forsvant etter bare noen få sekunder, mens lyset derimot varte i flere minutter, skjønt det naturligvis er vanskelig å tidfeste en sånn sak. Så ble lyset også borte.

Jeg ble liggende lenge våken og gruble over fenomenet. Det var første gang jeg kunne se i mørket, men jeg skulle få oppleve det samme flere ganger siden, som voksen i Oslo.

Jeg har spurt flere leger om de kunne gi meg noen forklaring på denne underlige hendelsen. Noen ryster bare på hodet og glør på meg, mens andre ymter om at det kan være fosforpartikler på øyet som forårsaker fenomenet.

Det er mulig at øynene mine var fosforlysende som kattens. Årsaken kan være en annen. Hva vet jeg? Jeg har spurt flere forståesepåere med god kunnskapsbakgrunn. Men ingen kan gi meg et helt ut dekkende svar. ***Kanskje svaret er skjult i framtiden.*** Den som lever får se - -

Musikk uten instrumenter

Mye av det som har skjedd i et langt liv, har tiden trukket et glemselens slør over. Men enkelte episoder har satt seg fast i hukommelsen, og jeg kan faktisk ennå gjengi ord for ord visse samtaler som fant sted for lenge siden.

Her er en hendelse jeg har lyst til å fortelle om.

Det var en ettermiddag i august måned, fremdeles på Husøy. En lekevenninne og jeg, begge omkring elleve år gamle, hadde gått til utmarken for riktig å ete oss mette på ville bær. Og vi ble mette til gagns, ja, så sprengmette at det begynte å verke i magen i onde knip.

Smerten var så stor at vi var redde for at magesekken skulle sprekke. Vi hadde jo mange ganger i løpet av barneårene hørt at hvis vi spiste for mye, ville magesekken revne, og uten magesekk kunne vi ikke leve. Det var greit nok.

Vi vurderte situasjonen, og etter smertene å dømme kom vi til at vi minst måtte være dødsens. Vi ville aldri nå hjem til folk i tide fant vi ut, så det var like godt å bøye oss under vår hårde skjebne og gjøre utgangen så likelig som mulig.

Vi satte oss ned på hver vår tue rygg mot rygg for å være minst mulig til sjenanse for hverandre. Og slik ble vi da sittende en stund og forberede oss til evigheten. Vi ba «Fader vår» hver for oss og bekjente våre synder. Og jeg sa til Ingma:

«Hvis du allikevel skulle overleve, må du hilse hjem fra meg. Og dukkelakenet mitt kan du godt få, for jeg får ikke bruk for det mer.» Og Ingma sa til meg:

«Hvis du ikke skulle dø, men jeg, så må du hilse mine, og da kan du få dukkehodet mitt.» Der ble vi sittende på tuene, knuget av stundens alvor, og ingen av oss våget å snu hodet av frykt for å få se den andre ligge der som lik. Da skjedde det en forunderlig ting. Luften ble med ett fylt av den deiligste musikk jeg noen sinne hadde hørt. Og jeg sa:

«Ingma, nå hører jeg harpene. Nå er det like før.» Men Ingma svarte ikke. Og jeg satt der og lyttet henført til musikken og tenkte at nå skulle allting bli riktig bra. Jeg har alltid vært glad i musikk. At den jeg nå hørte, kom fra Himmelen, var jeg overbevist om. Grammofoner og transistorradioer hadde ennå ikke invadert Husøy. Noe senere ble musikken borte, og jeg merket også at krisen hadde kulminert, og at det nå sto til liv. Jeg ropte forsiktig:

«Lever du, Ingma?» hvortil hun svarte:

«Ja. Enn du?» Jo, jeg gjorde da det. Og nå var det ingen vits i å sitte her lenger, mens ungene hjemme kanskje drev med «sjettabelling» eller lekte siste par ut.

Vi svingte oss som på signal mot hverandre og brøt ut i noe som lignet latter. Hvor livet

var herlig!

Siden den gangen har jeg flere ganger hørt musikk på uforklarlig måte.

Jeg har lest om at man bl. a. har oppfanget toner i nærheten av kasseroller og telefonledninger eller annet elektrisk anlegg. Selv var jeg en tid utsatt for at når jeg slo båndopptakeren min på, virket den som et radioapparat og sendte ut likt og ulikt fra radiostasjonene. Jeg snakket med fabrikanten av apparatet om saken, men han hadde ikke hørt om lignende tilfelle og kunne heller ikke gi meg en tilfredsstillende forklaring på fenomenet.

At båndopptakeren avvek fra normalen, kan sikkert forklares teknisk. Annerledes er det når øret oppfanger en hel del lyder, inklusive musikk og snakk fra kilder som ikke er innenfor dets lydsirkel, og det ikke finnes noe påviselig fysisk medium til å transportere lydene.

Vi vet at atmosfæren er fylt av bølger av alle slag, og at bølgene synes å ha en uendelig rekkevidde under bestemte forutsetninger. Når man legger øret ned mot jordoverflaten eller havflaten, kan man høre lyder som man ikke ville høre i oppreist stilling. Jord- og vannoverflate bærer altså lydbølgene lenger enn luften. Men lyd og lydsignaler må ha en viss styrke for at det normale øre skal oppfatte dem. Ifølge fysikken er imidlertid lydbølgene til stede og kan når som helst gjøres hørbare ved hjelp av et brukbart instrument.

Når nå et menneskeøre på tvers av vitenskapelige dogmer allikevel hører saker og ting som ifølge alle lover i en viss situasjon ikke er hørbare, kan én av disse faktorer være årsaken:

Ørets registreringsevne er over normalen.

Det kan være en unormal akutt tilstand i ørets registreringsapparat som utvider hørenervenenes kapasitet.

Det kan være en unormal akutt tilstand i høresentret i hjernen som utvider hjernens evne til å motta inntrykk.

Det kan også være en ukjent fysisk faktor til stede utenfor mennesket som under visse forutsetninger eller betingelser plutselig er i stand til å føre lydbølgene fram.

I dag vet vi lite eller ingen ting om dette. Jeg har hørt om flere som har det på omtrent samme måte som jeg, og jeg vil påstå at det ikke er en sykkelig hjerne som er skyld i disse fenomener. Her er det ikke snakk om sykdom, men om unormalitet.

Telepati og åndemaning

Da jeg var 16 år gammel, flyttet vi fra Hamarøy til Kvitsandøyra, like utenfor grensen til Narvik. Der losjerte vi oss inn i et gammelt, forfallent hus som sto på pilarer i en slak bakkeskråning.

<<Kvitsandøyra Hver kveld ved åttetiden hørte vi en merkelig snorking under kjøkkengulvet. Det ble alminnelig kjent at det foregikk noe under kjøkkenet vårt hver kveld, og alle ungene i strøket innfant seg for å overvære spøkeriet. Snorkingen kunne stundvis være ganske sterk, og mangeartet var de gisningene vi kom med angående

opphavet til den.

Var det en uteligger som fant seg et nattlig losji under huset, eller var det et vaskeekte spøkelse?

Herom ble vi ikke enige, og stort visere ble vi heller ikke ved å ligge strakflate på kjøkkengulvet og lytte. Derfor foreslo jeg en kveld at jeg skulle krype under telet og finne løsning på mysteriet.

Mitt forslag ble mottatt med forskrekkelse, hvilket sikkert skyldtes at det var stummende mørkt ute og enda mørkere under huset.

Men jeg hadde satt meg i hodet at nå skulle dette «noe» røykes ut, og da jeg ikke var mørkredd, stakk jeg ut og tok fatt på den ubehagelige krypingen over våt og humpet jord under huset øverst oppe, hvor jeg bokstavelig talt kjente huset på ryggen, ble jeg møtt av to gulgrønne øyne. Det var en katt. Men istedenfor å fyke i synet på meg, som rimelig ville være, mjauet den resignert og beklagende før den skyndsomt tok flukten. Jeg ble ikke båret på gullstol som heltinne etter denne bragden. Tvert imot følte ungene seg mektig snytt over å ha mistet spøkeri og spenning. I tillegg til dette rømte katten for godt, og kjøkkenet vårt mistet derved den atmosfære som barn føler seg så tiltrukket av. Noe senere bygget far et hus for oss på Fagernes innenfor bygrensen. Jeg husker en gammel kone fra den grenda. Hun hadde det på sin måte med å se mye rart. Plutselig kunne hun komme fykende inn til oss og redselsslagen fortelle at hun hadde sett en hodeløs mann vandre bortover veien. Enkelte ganger møtte hun fanden personlig i vedskjulet. Hun hadde kjent ham igjen med hov og horn og det hele. Nei, ham kunne hun ikke bomme på. Vi syntes alle at hun hadde en merkelig omgangskrets, og det var ikke fritt for at jeg misunte henne som hadde fått høve til å treffe slike berømte høyheter.

Men jeg trodde ikke riktig på historiene hennes. Og når den hodeløse mannen eller djevelen hadde hatt stevnemøte med henne, forsøkte jeg å forklare henne så overbevisende jeg kunne, at det faktisk bare var noe sludder, og at hun hadde gått og tenkt så lenge på de to herremenn, at de i høflighetens navn var nødt til å vise seg som fantasifostre for henne til sist. «Ja, du kan snakke, Anna Elisabeth,» mumlet hun furtent, «du som aldri har åpenbaringer.»

Hun brakte meg til taushet. Jeg følte instinktivt at her kunne det ikke nytte å utveksle erfaringer. Kanskje vårt hodeløse familiespøkelse på Husøya også hadde flyttet til Narvik og tatt inn i feil gård.

- Men mange år senere skulle jeg selv møte et monstrum, som i utseende og utstyr langt overgikk den harmløse «duttebassen» av en djevel som den gamle konen «hygget» seg med. La meg bare ikke foregripe begivenhetenes gang.

Jeg måtte snarlig skaffe meg en levevei, og tok et kursus i søm. Da skoletiden var over, gikk jeg rundt i husene som dagsyerske i nesten fem år og fikk på den måten innpass i de forskjelligste miljøer. Slik fikk jeg et stort og variert materiale for mine «frenologiske» studier, som for det meste ble foretatt absolutt diskret.

Jeg har aldri vært tilhenger av innviklede formaliteter. Jeg elsker de aller fleste mennesker, fordi jeg mener at mennesket bør være elskelig eller kanskje oftest er det, hvis vi har romslighet til å forstå det. Derfor sier jeg «du» til alle dem som har spennvidde nok til å godta dette brudd på etiketten. Og jeg har ikke det minste imot at alle andre kaller meg for Anna Elisabeth, kort og godt.

Når jeg så innfant meg til tjeneste i et hjem som syerske, hendte det rett som det var at folk

spurte:

«Anna Elisabeth, kan du ikke fortelle meg litt om framtiden min og la sømmen hvile et øyeblikk.»

Eller:

«Anna Elisabeth, kan du se hva mannen min foretar seg nå.»

Erna, en av byens smukke damer, spurte meg en gang om hvordan hennes kjærlighetskurve var avtegnet i framtiden. «Jo», svarte jeg, «meget snart vil du få et dikt som handler om en ring, men giveren er ikke din skjebne. Du skal treffe din framtidige mann over en hårnål.» Og ganske riktig. Like etterpå fikk hun et kjærlighetsdikt med titelen «Ringene». Og lenger utpå sommeren hendte det at hun på vei til annen etasje et sted passerte en dør i første, hvor en herre strevet med låsen som hadde slått seg vrang. Det var ennå i hårtoppens tidsalder, og hjelpsom plukket hun ut en hårnål og ga ham. Døren ble dirket opp. Disse to lever nå lykkelige sammen. Jeg husker at jeg var meget utnyttet i selskaper. Stadig vekk ble jeg buden, og jeg tror det helst var fordi jeg kunne bidra til underholdningen ved å«spå». Midlet var for det meste en grutet kaffekopp. Når sant skal sies, avskydde jeg å få en skitten kopp servert under nesen min. Men for vertskapets skyld var jeg snill og lydig jente, skjønt jeg ikke så det dust i selve koppen utenom det den inneholdt, nemlig grut. Jeg forsøkte å gjøre dem begripelig at hvis jeg «så» noe, ville det komme av seg selv, uten slike medier.

Nei, koppen var det magiske midlet, det konkrete, det man kunne ta og føle på - som legens resept på piller.

Å bli presset i selskaper var ikke alltid like behagelig, og jeg må si at jeg tok oppgaven lite høytidelig. Jeg porsjonerte ut en rimelig dose godt stoff med litt krydder på og tenkte at det fikk holde til neste gang.

Annerledes stilte det seg når jeg var på tomannshånd med en eller annen som jeg forsto trengte til trøst og veiledning. Og det hendte rett som det var.

Ennå var jeg ikke klar over min telepatiske evne. Et annet middel til glede og avkobling var glasset. Åndemaning var i skuddet, importert fra Amerika som verdensschlagerne. Det var mange måter å kontakte «det hinsidige» på. Noen hadde fått laget seg en hendig plansjett med bokstavbrett. Den behøvde bare enmannsbetjening, i motsetning til spikerløse trebord, som måtte ha tre eller flere - alt etter bordets størrelse.

Men den vanlige metoden var glasset, som man fikk til å vandre på et papirark, der alfabetet var skrevet ned. Til denne seansen måtte man helst være to. Man hvelvet et vannglass og la fingertuppene oppå, og så var det bare å legge bokstavene sammen etter hvert som glasset tok en stans.

Jeg oppdaget at det var lett å få glasset til å gå, ja, så lett at jeg faktisk ikke behøvde assistanse.

Vi spurte, og svarene kom på løpende bånd. Stundevise var det fornuftige og dekkende svar, beretninger om de tilstedeværende, som jeg, «aktrisen», ikke kjente til, men som viste seg å være riktige. Nå trodde jeg selv ikke det minste på dette tullet, men det moret meg å være et slags medium. Allikevel begynte jeg å lure på hvordan jeg gjennom glasset kunne fabrikere

sannferdige svar. Jeg ante ikke den gang at jeg hadde sterke telepatiske evner. Noen år senere i Oslo hadde jeg en kamerat på besøk. Han ville gjerne se demonstrert denne «åndemaskinen», Jeg rigget til med glass og tilbehør og satte i gang. Dette var før jeg tok middelskolen og artium, og jeg kunne da ikke ett ord fransk, mens han derimot snakket fransk flytende. Prøven gikk ut på at han skulle spørre på fransk og jeg ved glasset svare på samme språk. Svarene kom unna for unna, til hans forbauselse. Han påsto at jeg hadde narret ham, og at jeg slett ikke var så blank i fransk som jeg hadde sagt. Ja, jeg var også forbauset over resultatet. Det måtte flyte enda mye vann i havet, før sammenhengen gikk opp for meg. Da fikk jeg også svar på mange andre problemer. Jeg kunne gripe andre folks tanker, bare vi satt i samme rom under konsentrasjon. Men jeg kunne også fange tanker utenfor rommet. Og jeg kunne sende mine tanker inn i andres hjerner og gi vedkommende ordrer. - -

Er noen drept i dag?

Fremdeles i Narvik.

Enkelte syner begynte å plage meg. En kveld «så» jeg at en drosjeeier kom til å rygge bilen over en småjente med døden til følge. *Det var et mareritt.* Og det første jeg spurte om i byen neste morgen, var denne ulykken. Jeg visste til og med navnet på mannen.

Ingen visste noe, og ingen hadde hørt noe. Avisene var ikke kommet ut ennå. Hva var det jeg fablet om, - at en unge skulle bli overkjørt og drept? Hvor hadde jeg det fra? Aldri hørt sånt tøys!

Først ved middagstider skjedde det.

Hva kunne jeg ha gjort? Jeg tror hvem som helst ville tilkalt politi om noen hadde dristet seg til å ringe på døren og forkynne slike dystre spådommer. I beste tilfelle ville døren blitt smelt i foran nesen på en.

Mannen var uskyldig i ulykken. Han utviste all den aktsomhet man med rimelighet kan forlange av en sjåfør. Men barnet snek seg bakom bilen i det katastrofale øyeblikket, og ulykken var uunngåelig.

Det er fire jordiske ting jeg er spesielt glad i, uten innbyrdes rangering: **mennesker, dyr, blomster og musikk.**

Mennesker har fått en viss evne til å klare seg selv, verre er det med enkelte dyr, og særlig de som menneskene har tatt hånd om. Jeg vil ikke her komme inn på dyrplageri generelt, men det var mye jeg tok med meg av inntrykk fra landsbygda som ikke var bare godt. Nå hendte det at jeg begynte å føle dyrs lidelser på kroppen, - ikke hver dag, heldigvis, men iblant. Jeg tenkte at nå er det en forkommen stakkar som har det ondt. Stundevise ble et tilfelle rapportert i avisen, og da slappet jeg av igjen og visste at det var det. Andre ganger kom det ingen offentlig melding om plagen, men jeg følte og visste at et sted led et dyr, og det tok sin tid før jeg fikk brakt meg selv under full kontroll igjen. Jeg vil spare leserne for detaljerte skildringer av disse synene, skjønt det kanskje ville ha vært sunt om noen av dyreeierne hadde fått en påminnelse her.

Dårlig elektrisk anlegg, røyking i fjøs og på låve og likegladhet ellers har jeg sett, og mange branner har det vært, for å nevne iallfall litt av mye. Ihjelstekte husdyr gråter ingen avis over. Nei, antallet av forulykkede dyr representerer et visst tapsbeløp for eieren, og dette beløpet blir viet oppmerksomhet. Har han assuransen i orden, og får han tapet dekket? Hvis disse komponenter er til stede, er saken i orden. Og leserne sukker lettet og legger avisen fra seg og tenker at det gikk jo bra allikevel.

Døden lurar i Prestegårdsvannet

En onkel av meg kom til Narvik for å slå seg ned der. Han hadde vært noe rikt og stort i Russland før revolusjonen i 1917. Flukten reddet hans liv, men alt han eide derover, ble konfiskert. Og det var ikke småtterier. Hadde han ikke vært forutseende nok til å plassere en god del penger i utenlandske banker, ville hans framtid blitt temmelig vanskelig økonomisk sett. Nå hadde han midler til å dekke de nødvendige behov resten av livet, og ville tilbringe sine siste år nordpå, hvor hans vugge hadde stått.

Han var en elskelig gammel onkel og meget familie-kjær. Vi beundret ham umåtelig - dels fordi han var den eneste i vår familie som hadde greid å skaffe seg en millionærtittel, iallfall så langt vår oversikt rakk, dels fordi han var onkel Johan.

Jeg som hadde skrevet rim og småvers fra jeg var en neve stor, gjorde ham til ridder i en ballade til en av hans fødselsdager. Selvfølgelig hadde han rustning og hvit ganger, der han dro ut på verdenserobring, og selvfølgelig ble han tiljublet over alt hvor han for fram.

<<Gml og nytt bilde over Dverberg på Andøya der onkelen bodde og der AEW var på besøk i sin barndom

Hans niese, Anna Elisabeth, serverte ham uten knussel hele verden på et fat. Sterkere kan en niese ikke elske sin onkel.

Min onkel lot til å bli rørt over all denne generøsitet og beklaget seg over at han ikke kunne gjengjelde i samme målestokk. Men hvis jeg ville ta til takke med en tur i hans selskap til Dverberg på Andøya for å besøke en felles slektning som var prest der, så ville jeg gjøre ham lykkelig.

Det tok ikke lang tid før vi begge var reiseklare. I Harstad måtte vi vente noen timer på videre befordringsmiddel, og min onkel sa:

«Jeg vil gjerne gi deg et lite minne om denne turen. Hva ønsker du deg?»

Hvortil jeg svarte:

«Å, kan jeg få et gullarmbånd.»

Slik ble det. Jeg vil gjerne ta med dette armbåndet, for mange år senere hendte det en merkelig ting med det.

På Andøya var det et vann ved navn Prestegårdsvannet, sannsynligvis fordi presten hadde bruksrett til det. I vannet var det robåt, og hadde man flaks, kunne man kanskje få en fisk.

Dit spaserte en dag presten Hans, min onkel og jeg. Solen skinte denne varme sommerdagen, og naturen var så mild og vakker. Jeg ble stående ved vannkanten og stirre bortover den gråblanke flaten. Vannet virket så underlig og grådig. Det suget og fortrollet, og kom det en bris, kruset det seg slik at jeg fikk fornemmelsen av at jeg så ned i et åpent krokodillegap, som bare ventet på en anledning til å sette tennene i byttet og dukke med det.

«Hvorfor er du så avskyelig å se på,» tenkte jeg. «Det er da ingen rimelig grunn til det. Her har du ligget og dovnet deg tusenvis av år, og aldri har noen hørt annet enn godord om deg.»

Jeg tror jeg kalte vannet for ei snill jente, ettersom det er det snilleste jeg vet. Men vannet lot seg ikke smigre, og uhyggen fortok seg ikke.

Jeg fant ikke nøkkelen til denne gåten da, men ett eller kanskje to år senere omkom presten Hans i det samme vannet. Han var ute på fisketur, og båten gikk rundt. Han kunne ikke svømme og gikk rett til bunns.

Er livet forutbestemt?

Min onkel og jeg satt på en av prestegårdens plener og filosoferte over tilværelsen. «Hvis du kunne velge fritt, Anna Elisabeth, hva ville du da ha vært?» Jeg gjennomgikk fort i tankene alle ønskejobber fra telefonistinne og butikkdame til spåkvinne i Endor, men svarte:

«Din niese!» Han lo, og jeg tenkte på en episode noen år tidligere, da sognepresten i Hamarøy kom hjem til oss på Husøy. Han hadde tatt meg på fanget og spurt:

«Anna Elisabeth. Hvem er Noahs sønners fader?» Jeg visste ikke hvilken fader det var han mente, siden han var prest, og unnlot å svare. Men hadde en verdslig stilt meg det samme spørsmål, ville jeg uten nøling ha svart: «Noah.» Alt er relativt. Og denne klisjeen mister aldri aktualitet.

Vi kom inn på det religiøse, og min onkel ville gjerne vite om jeg trodde på Gud og på et liv etter dette. Selv innrømmet han at han var en tviler. Jeg kunne den gang ikke tenke meg verdenssystemet uten en gud på toppen. Og minst skremmende var å avsverge tilintetgjørelsen, men tro på oppstandelsen. Derved fikk mitt liv en viss mening.

«Men onkel, tror du på skjebnen?»

Han svarte ikke med det samme, og jeg fortsatte:

«Hvis ikke alt var forutbestemt, kunne heller ingen spå framtiden. Du husker jo hvordan Jesus forutsa saker og ting, og du har lest om sannsigere og sanndrømmere i Bibelen. Og vet du, når jeg forteller noen noe om framtiden, går det som regel i oppfyllelse. Du må da si at det er rart.»

«Jo, du er inne på noe.»

«Vet du, onkel. Jeg innbiller meg at verden er et stort teater med oss som artister eller statister, om du vil, og at en høyere makt, kall ham Gud eller skjebnen, er regissør og passer på at vi sier de riktige ting på de rette steder og lager det atferdsmønsteret som er i overensstemmelse med den rolle vi har fått i hans bok.»

«Da tror du ikke på et fritt menneske under egen fri vilje, Anna Elisabeth.»

«Nei! Alt det vi sier og tenker, er forutbestemt. Vi følger innskytelser eller instinkt og tror at vi selv bestemmer vår framtid, men saken er den at vi blir hvisket ord i øret av suffløren. Livet er da morsomt likevel. Så kan hvert menneske vente spent på hva det har å by.»

«Og du finner ikke at det er skrikende urettferdig at vi som har fått intelligensens nådegave, for ikke å snakke om at vi også er skapt i Guds bilde, skal dingle i tråder som marionetter?»

Jeg så lenge på ham og deretter utover sjøen, hvor måken var travelt opptatt med å finne fisk. En ærfugl svømte lykkelig nær strandbredden med et nytinklekket ungekull.

Da skar en stormåke plutselig ned mot ærfuglen. Jeg hørte et fryktelig skrik fra ærfuglmoren da måken pilte oppover igjen med en dununge i nebbet. Han buktet og vred på hals og nebb, og i neste øyeblikk var det lille ærfuglnøstet på vei gjennom måkens fordøyelseskanal for å bli til nytt kjøtt og blod i en annen levende organisme.

Jeg frøs og vendte meg mot onkel Johan, som satt og lekte med fingeren i gresset.

«Onkel Johan. Ordet RETTFERDIGHET er så forslitt og verdensfjernt at vi like godt kan ta det ut av vårt vokabular. Så du hva den måken gjorde? Og allikevel må måken ha mat og må få lov til å drive jakt på sin vis, den som oss. Vi gjør ikke annet enn å trække i bedene til hverandre på matjakt. Det er vold og krig og hat. Kjærligheten holder på å gå til grunne av bare vantrivsel og arbeidsledighet.»

Jeg kastet et raskt blick mot sjøen og ærfuglmoren, som nå hadde én mindre å ta «hånd» om. Kanskje den allerede holdt på å glemme sitt tapte barn?

Han dro opp en gressdott og snudde seg alvorlig mot meg:

«Hør nå her. Det kan være utslag av feighet å kaste alt ansvar over på skjebnen. Jeg tror det er en farlig innstilling til livet.»

«Pøh! Jeg er vel ikke feig. Lite vet jeg om saker og ting, det skal jeg villig innrømme. Men tilværelsen blir lettere for meg, når jeg tror at den er skjebnebestemt. En fatalist er så lykkelig som noen kan være etter jordisk tilmåling. Han har et barns tillitsfullhet og venter det beste, men takker for det han får uten opprør og protest. Kanskje jeg er kommet til verden for å sette mot i folk ved å forskuttere dem med gode nyheter om framtiden. Ikke heng med nebbet folkens, om himmelen er grå i dag, for jeg ser sol og blå himmel i morgen. Hvis det er sant da, for jeg må bare fortelle dem sannheten. Og de kan gjerne kalle meg for Sibyllen Anna Elisabeth. Navnet skjemmer ingen.»

Onkel Johan tok hånden min og klemte den:

«Du er en liten raring, Anna Elisabeth, og svært moden for din alder.»

«Det skulle bare mangle. Jeg er tjueto år nå og begynner å få en viss oversikt over tilværelsen.»

Her kom presten og avbrøt oss. Det var kaffetid.
Vi lot verden styre seg selv og gikk over til mer fristende ting i salongen i prestegården.
I skrivende stund tror jeg at hadde samtalen funnet sted i dag, ville jeg ha konkludert resonnementet om å forutsi framtiden omtrent slik:

Jeg tror at allting er forutbestemt og overvåket av en høyere enhet, la meg kalle denne enhet for Gud eller skjebne. Gud eller den øverste vet hva hvert menneske skal gjennomgå. Når en meget telepatisk person søker opplysning om framtiden, vil han få disse opplysninger ad telepatisk vei. Det er altså vanlig tankeoverføring fra Gud til ham. Så enkelt er det.

Hvis vi eliminerer Gud og sier at alt har gjort seg selv, ja, da vil jeg påstå at over oss er en slags datamaskin som har gjort seg selv. Men denne datamaskinen sitter inne med alle slags opplysninger om oss. Og når vi sender en tankestrøm, kall den gjerne for elektronisk, med spesielle spørsmål om framtiden, vil maskinen automatisk sende svar tilbake. Det beror da på oss om vi er i stand til å tyde de signalene vi mottar. Det er således ingen heksekunst å kunne se inn i framtiden, men en lettfattelig og akseptabel sak som sorterer under det som vitenskapen i dag har godtatt, nemlig telepati.

Åpenbaringen på Drammensvejen

Jeg kom til Oslo den 15. januar 1930 for å gå på Otto Treiders Handelsskole, en dato som er lett å huske, da den også er min dåpsdag.

De første månedene i hovedstaden var viet skolegang, som skulle gjøre meg skikket til en ny yrkesvei. Rundgangen i hjemmene som dagsyerske hadde tatt fra meg lysten til å fortsette i den gaten. Det var ikke bare hyggelig å sitte der og sveive på en skrøpelig symaskin, mens husets unger herjet med stoff og sysaker. Nå ville jeg brenne bruene bak meg og ta de ofrene som var nødvendige for å få et annet og kanskje triveligere levebrød.

Da jeg hadde skaffet meg et brukbart papir fra handelsskolen, ble jeg tilbudt jobb som bokholderske for åtti kroner måneden. Det var lite betalt for mye, særlig når man tar i betraktning at kontortiden var fra åtte om morgenen til seks om kvelden.

Denne jobben var hverken til å leve eller dø av, og for å få råd til å spise såpass som to brødmåltider om dagen, tok jeg ekstrajobb hos en gammel, rik frue som selskapsdame. Hun var enke og panisk redd for å være alene når mørket falt på. Min oppgave ble å prate med eller lese for henne om kvelden og utover natten til hun endelig sovnet utpå morgenkvisten. Lønningen var gratis seng å sove i - på hennes soveværelse. Mat og vaskemidler måtte jeg holde meg selv.

Da to måneder var gått, sa sjefen min en dag:

«Jeg har oppdaget diverse unøyaktigheter i bøkene, bl.a. er flere kolonner feilsummert. De får jammen ta Dem sammen og gjøre skikkelig arbeid. Det er derfor De er ansatt her.»

Det gnog i magen min av sult, og hodet kunne nesten ikke arbeide mer av mangel på frisk luft og søvn.

Jeg ble fykende sinna og tente på alle plugger, og det skjer ikke ofte. Forretningens avkastning var god nok, og jeg visste hva sjefen selv forbrukte pr. måned.

Jeg må ha vært et fryktelig syn, der jeg reiste meg og slo i bordet så blekkhus og bøker skvatt:

«Da synes jeg at De først og fremst skal gi meg såpass lønn at jeg kan betale en hybel. De kan ikke forlange førsteklasses arbeid, når jeg må ta meg nattejobb for å eksistere. Det er slike som Dem som har hovedansvaret for at unge piker tyr til prostitusjon for ikke å sulte i hjel. Jeg har ikke tenkt å havne i rennestenen og foreslår at vi tar lønsspørsmålet opp til ny vurdering.»

Dette framstøtet resulterte i at gasjen ble hevet til hundre pr. måned. Jeg avvirket jobben hos enken og flyttet til en førti kroners hybel.

Denne historien har intet politisk tilsnitt, men arbeidsmarkedet var så overlesset i begynnelsen av tredveårene at man i annonsespaltene kunne se: «*Stenografdame søkes. Må kunne bo hjemme. Lønnen ment som lommepenger.*»

Jeg tar med denne vanskelige perioden for å slå fast at fysisk svekkelse ikke virket stimulerende på min evne til å motta oversanselige ting. Tvert imot tror jeg at unormale opplevelser fortrinnsvis meldte seg når jeg var i god form.

I august måned 1931 hendte det noe. Jeg var en kveld på tur nedover Drammensveien til byen. Himmelen var grå like før regn, og folk hastet hjem for å unngå skuren.

<< (bilde fra Drammensveien i oslo på den tiden?)

Da jeg passerte bussholdeplassen ved Slottsparken, så jeg en kvinne komme mot meg. Hun var der plutselig, som skutt opp av jorden, og jeg hørte en stemme si:

«Hun har kreft. Hjelp henne.»

Like etter at vi hadde passert hverandre, snudde jeg meg for å se nærmere på henne, men borte var hun, og ikke hadde noen buss slukt henne.

Jeg ble stående som naglet til fortauet. Det var en underlig storm i luften uten at jeg kjente vind, og jeg hørte flere stemmer som ropte:

«Hjelp de kreftsyke. Hjelp de kreftsyke. Gjør noe. Gå i gang med en forening. De trenger penger. Hjelp de kreftsyke.»

Det var som om regnskyene forsvant. Jeg så den blå himmelen bakom og stråler av solskinn, enda det nå hadde begynt å regne, og folk slo opp paraplyene. Da ropte jeg høyt:

«Ja! »

Jeg merket noen forbausede blikk, men hva gjorde vel det? Et kall var gitt meg, og jeg skulle følge opp så langt det sto til meg.

Så godt det kjentes å skulle bli til nytte for noen som hadde det ondt. Jo, jeg skulle få noen villige jenter med meg, og vi skulle stifte en kreftforening, som kunne komme disse trengende ulykkelige til økonomisk hjelp.

I oktober måned samme år så «**Kreftforeningen De sykes venn**» dagens lys, den første i sitt slag i Norge, stiftet av til sammen ni damer. To år senere kom fru dr. Signe Heyerdahl inn i bildet.

Vi fikk tak i et lokale, hvor vi hadde medlemsmøte to ganger i måneden. Og til vår store glede vokste foreningen jevnt og trutt.

Vi gikk straks i gang med basarvirksomhet, og mens de andre sydde gjenstander til basaren, optrådte jeg som spåkone. Vi kokte nemlig kaffe i bakværelset, og alle ville gjerne ha en kopp for å få litt grut. Prisen var ti øre pr. kopp for å bli spådd, og disse penger kom godt med i foreningskassen. Hva kaffen kostet, husker jeg ikke, muligens femti øre pr. kopp.

Jeg vil ikke påstå at denne masseproduksjon av framtidsperspektiver hadde noe «synsk» over seg, men pengene strømmet inn, og ingen ventet det urimelige av meg. De syntes at det var morsom underholding, og jeg som var foreningens mor, gjorde det gjerne, for at vi skulle få midler til å hjelpe en trengende kreftsyk.

Annerledes alvorlig tok jeg det, da jeg på en av våre basarer optrådte som «Oraklet Marja». Jeg hadde en liten suite for meg selv i basarlokalet, hvor jeg tok imot. Her kartla jeg kundens karaktertrekk og ga gode råd med hensyn til yrkesvalg m. v. Forretningen gikk strykende, og pengene klang i kassen. Det kom blant andre en middelaldrende mor til meg. Hun satte seg ned, og jeg tok hennes hånd for å studere den. Jeg skulle jo sømfare hånden og hodeskallen og måtte starte et sted. Da sa hun:

«Jeg bryr meg ikke om å vite noe om meg selv, men kan De si meg hva gutten min, som snart er ferdig med gymnaset, skal slå inn på?»

Der satt jeg med hånden hennes i min. Jeg spurte henne hvordan denne gutten så ut, skjønt en beskrivelse av mediet var fint lite å bygge solide kjensgjerninger på. Hvis man skal bedømme et menneske, bør man nesten se vedkommende.

Men som jeg holdt henne i hånden, merket jeg en underlig strøm fra henne til meg. Og det pussige var at bildet av sønnen steg fram som om jeg så ham med morens øyne. Jo, ham kunne jeg fortelle om. Det var bare å sette i gang.

Senere prøvde jeg dette på flere og fikk bekreftet at tankeoverføringen var sterkere når jeg holdt vedkommende i hånden. Jeg kom omsider også til det resultat at muligheten for tankeoverføring ble ytterligere styrket når metallting som ringer og armbånd ble fjernet.

Det var en interessant uke med masse godt menneskemateriale. Og meningen var at «Oraklet Marja» skulle være i virksomhet i de tre ukene basaren varte.

Men da en uke var gått, stakk en kvinnelig gjest hodet inn ad «teltdøren» og sa at det var ukristelig og synd og skam at jeg skulle sitte her midt i tjukkeste Oslo og være fandens redskap. Ånden var høyt hevet over kroppen og lot seg ikke utforske på denne formastelige måten. Jeg måtte ikke komme med den vranglæren at jeg ved å studere syndig kjød kunne få greie på hva ånden sto for. Hvis jeg ikke straks innstillet geskjeften, ville det gå meg likedan som de i ørkenen som hadde danset rundt gullkalven.

Det var en drøy salve å ta imot. Og sørgelig var det at jeg hadde støtt en troende på mandsjetten. En gjest har alltid rett, og ikke vil jeg forarge en liten sjel og ødelegge nattesøvnen for noen. Jeg tok derfor lydig ned plakaten «Oraklet Marja» med undertittel «Frenolog» og fjernet skilleveggen mellom syndens hule og det øvrige basarlokale.

Den samme kvelden på hjemtur sa jeg til meg selv:

«Du skal se, Anna Elisabeth, at det er den første virkelig gode gjerning du i ditt liv har gjort».

Onkel Johan viser seg

Dette skjedde mens jeg bodde i Holbergsgate. Onkel Johan og jeg hadde vekslet brev, og iallfall en gang i måneden skrev jeg nordover og la en liten seddel i brevet. Han hadde nemlig lånt meg penger til å klare handelsskolen med, og disse pengene fikk han tilbake i meget små avdrag. Hans mening var ikke at jeg skulle betale på denne gjelden, men små symbolske avdrag var selvfølgelig OK.

Men en måned ble ingen penger og intet brev sendt. Jeg tror det kom av at jeg var blakk og ville vente til neste lønning.

Da hendte det noe en kveld jeg kom hjem fra jobben.

Jeg åpnet døren til rommet mitt og fikk øye på en mann borte ved bordet. Jeg kvakk til og kjente at jeg ble irritert over at noen var frekk nok til å vandre rett inn til meg når jeg ikke var til stede. Mannen snudde seg mot meg, og nå så jeg at det var min onkel.

«Ikke være redd, Anna Elisabeth,» hørte jeg ham si. Og før jeg fikk summet meg, var han borte. Jeg lurte svært på hva dette kunne bety. Sist jeg hørte fra ham, var han all right. Hvorfor dette underlige besøket? Og hvordan kunne en levende mann som oppholdt seg et helt annet sted, plutselig stå i værelset mitt og snakke til meg, for like så plutselig å forsvinne som ånd i en fillehaug?

Det skulle ikke gå lang tid før svaret kom. *I samme uken døde han av hjerteslag.*

De pengene jeg fremdeles skyldte ham, satte jeg på bankbok. Det var en æresgjeld for meg. Og da alt var innbetalt, gikk de til støtte på hans grav. Jeg savnet min onkel og gjorde mange forsøk på å få se ham igjen. Men han viste seg ikke mer.

Den konturløse damen

Det var engang i 1932 eller 33, jeg husker ikke riktig årstallet.

Jeg bodde på hybel i Holbergsgate, den dårligste jeg kan huske å ha hatt i Oslo. Den lå over porten, vendte mot bakgården og var ubeskrivelig kald. Om vinteren frøs vannet i muggen i løpet av natten. Og når jeg spiste min morgenmat, var brødsnivene så kalde at de ikke var til å ta i. Jeg kjøpte derfor et par vanter, som jeg la ved siden av brødet i boksen, og som jeg tok

på meg når jeg skulle spise. Om kvelden kunne det til sist kjennes som en liten lunk, etter at jeg hadde fyrt opp nesten en halv sekk ved. Jeg tror jeg hadde kåpen på meg hjemme mesteparten av vinteren.

Vegg i vegg med meg bodde en dame som jeg vil kalle for frøken X. Det var ikke til å unngå at vi støtte sammen i korridoren eller i kjøkkenet, hvor vi fikk lov til å lage kaffe.

Fra første stund så jeg henne som en rød fakkell. Sjelden har vel faresignalet lyst så tydelig. Av og til ble hun liksom konturløs og ullen i kantene.

Arbeidet la sterkt beslag på meg, og jeg hadde viktigere ting å tenke på når jeg var borte. Dessuten bar jeg aldri vært særlig nysgjerrig når det gjelder andre folks privatliv.

Men når jeg kom hjem og møtte henne, lyste faresignalet. Jeg assosierte henne med en elskovssyk kanin eller et hunndyr som aldri kunne drikke seg utørst på kjærlighet, for å si det mer poetisk. Nå vel. Det fikk da bli hennes sak. En annen ting var at en stemme hvisket til meg:

«Anna Elisabeth. Hold henne utenfor din dør og vær på vakt.»

Og denne stemmen hørte jeg såpass ofte at jeg begynte å bli redd for døren og henne.

Så skjedde det en natt ved ett-tiden. Jeg lå og sov for ulåst dør. Nøkler har alltid vært mangelvare på de hybler jeg har hatt.

Inn skrider frøken X med to kavalerer, alle noe påseilet, og rett til sengen min. Nå skulle vi ha det riktig artig. Men først en liten sup for å få stemningen opp og for å bli bedre kjent.

«Vær så god. Hvilken kavalier vil De ha? Det er fritt valg på øverste hylle - og svinheldig at vi har hvert vårt rom så beleilig til,» kvitret hun.

Men først måtte de få i meg velkomståren. Ellers ble det ikke noen sveis på det. Og raskt kom en flaske opp av en lomme. De kastet seg over meg for å helle i meg en støyt.

Det ble et forferdelig basketak, og jeg våget ikke å skrike om hjelp av hensyn til mine vertsfolk som var over sytti og hadde dårlige hjerter.

Hvordan jeg klarte å få sparket ut denne bølingen, er en annen historie. Men ut kom de både raskt og effektivt. Jeg var så oppskaket at jeg ikke våget å gå til sengs igjen den natten, for døren kunne jo ikke låses. Heldigvis gikk natten til ende uten at frøken X forsøkte seg med nye framstøt.

Jeg fikk senere vite at hun drev gatetraffikk. Hun ble sagt opp samme morgen. Og en stund etterpå sa jeg selv opp.

Men ennå i dag kan jeg høre den replikken hun avfyrte, da jeg hadde fått henne og kavalerene ut:

«Jeg ante ikke at De var sånn en trøtting!»

En krone til et dåpsbarn

En lett overskyet sommerdag, jeg tror det var i 1934, spaserte jeg opp Nordahl Bruns gate. Det var søndag formiddag, og folk begynte å forlate kirkene. Ellers var gatene nokså tomme, som det sømmet seg på en fin utfartsdag. Jeg gikk i mine gamle sko og lurte på når jeg skulle få råd til å kjøpe nye. Strømpene var heller ikke noe å skryte av, stoppet som de var. Det sved litt at en ung pike ikke så seg råd til å være skikkelig kledd. Forfengeligheten hører jo først og

fremst ungdommen til, og jeg var ung. For å plastre dette såret sa jeg til meg selv at klær er ikke alt, og at kroppen stort sett er en uvesentlig materie og lite verdt omregnet til klingende mynt etter dagens pris for så og så mange gram forskjellige mineraler og andre enda mer verdiløse stoffer. Men da jeg for noen dager siden hadde ringt til universitetet for å få rede på hva et hk kunne være verdt

- innkjøpt for disseksjon av medisinske studenter
- var jeg nokså sikker på at min kropp i død tilstand ville bli godt betalt. Jeg tenkte at er den slags handel aktuell, kan de godt få kjøpe meg mot at jeg får salgsbeløpet utbetalt kontant og på forskudd. Men de svarte at de hadde nok gratis hk og ikke var interessert i tilbudet.

Så dårlig sto det til i tredveårene.

Jeg tenker at mange med meg fant på det utroligste for å skaffe seg penger, bare det skjedde på ærlig vis.

Selvfølgelig var det bare bra at jeg var under tukt, slik at ånden fikk større sjanse til å utvikle seg, trøstet jeg meg selv med. Om ikke lenge ble det vel en mulighet for å ta middelskolen, og hva gjorde det om skoene suget inn vann, dersom hodet kunne suge inn lærdom.

Men denne dagen var gatene tørre, og jeg feide problemet vekk med at det var fryktelig idiotisk å gå her og tenke på en fuktighet som kanskje ikke ville innfinne seg på lenge ennå.

Da fikk jeg øye på et følge som kom ut fra Trefoldighetskirken. Det hadde vært barnedåp, og en gråkledd mor bar barnet sitt på armen, mens faren og et annet par fulgte med. De gikk opp Akersgaten og mot meg.

Plutselig så jeg den lilles framtid som på en film. Det var sykdom og vanskeligheter og store farer, nok til at foreldrene og barnet kunne fortvile. Livet ville stundevise henge i en tynn trad. Men hvis foreldrene og barnet aldri mistet troen på det gode i livet og handlet etter edle intensjoner, ville den lille nå meget langt og bli lykkelig allikevel.

Jeg skrådde raskt over gaten til dem, mens jeg fant fram et kronestykke fra pungen i håndvesken min. «Dere må virkelig unnskyldte min freidighet,» sa jeg stakkåndet, «men vil dere ta imot denne mynten for barnet og gjemme den som en lykkeskilling. Vær så snill. Som mynt har den liten verdi, men som lykke-sking er verdien stor. Den skal bringe hell og framgang og gi seier i motgangstider. »

Jeg hadde ikke pust igjen til mer.

Barnets far tok måpende imot kronestykket og holdt det opp foran seg, mens øynene gikk fra mynten til meg. Hva var nå dette for en merkelig mynt han hadde fått på barnets vegne? Den så da ganske alminnelig ut.

Alle i følget var tause, og ansiktene bar tydelig preg av forvirring. Aldri hadde vel veien fra hjernen til munnen vært lenger.

Jeg trakk inn ny luft, bøyde meg over den lille og sa:

«Du er et deilig barn, og du skal bli sterk og god.» Derpå nikket jeg fort til de andre og fortsatte nedover gaten.

Dette var jo nesten som en stabelavløpning. Jeg manglet bare champagnen for å gjøre det hele fullkomment, tenkte jeg med en snev av humor der jeg trasket i vei. At jeg hadde oppført meg sprøtt, falt meg ikke inn.

Jeg snudde meg og oppdaget at de sto på samme flekken, med øynene vendt mot meg. Jeg så meg ikke mer tilbake, men søndagen etter var de iallfall vekk.

Det magiske kastanjebladet

Høsten 1934 begynte jeg på Grimelands skole for å ta middelskoleeksamen som privatist våren etter. Undervisningen foregikk om kvelden og var beregnet på folk som måtte arbeide ved siden av.

Det var hardt å springe rett fra jobben til skolen, enda hardere å gjøre lekser halve natten og ikke kunne legge seg når naturen krevde sin rett. Noen tok skolen over lang på to eller flere år, men jeg hadde ikke råd til å koste på meg mer enn dette ene året. Skolepengene sved, og spørsmålet var hvor langt man kunne presse matbehovet uten å bukke under. Når ikke noe annet forbruk kan nedskjæres mer, er maten den eneste utvei. Jeg husker at jeg plystret middagen i fire år, bortsett fra søndagene, for å kunne skaffe meg en utdanning. Strykprosenten var ganske stor, som rimelig kan være under slike forhold. Noen av mine skolekamerater gjorde nå nye forsøk på å komme helskinnet gjennom slitet og eksamen. Blant dem var en gutt som hadde strøket i norsk året før. Han var slett ikke verst i de andre fagene, men norsk var mølle-stenen som trakk ham til bunns.

Denne gutten klaget sin nød for meg, og da jeg var ganske bra i norsk og fikk stilene mine opplest rett ofte på skolen, ba han om å få låne stilebøkene mine like før eksamen.

Og la meg nå stille klokken raskt fram i tiden. Jeg var på vei gjennom Slottsparken til eksamenslokalet. Det var tid for norsk. Parken var grønn, og fuglene sang, og jeg tenkte at jeg fikk ta en dag om gangen.

Da er det et eller annet som stopper meg. Foten blir så tung og uvillig. Jeg blir stående forundret og se meg rundt og får øye på et bestemt kastanjeblad som jeg føler at jeg absolutt må plukke og ta med meg.

Jeg gjorde så, og da ble foten lett og villig igjen. Dette bladet la jeg på eksamensbordet mitt og tenkte ikke mer på det. Men da jeg noen timer senere forlot lokalet, kom gutten med norsk-problemene springende etter meg. Og han sa:

«Å, Anna Elisabeth, jeg tror at jeg klarte norsken i dag. Og vet du hva som gjorde det? Det var kastanjebladet ditt. Til å begynne med kunne jeg ikke bestemme meg for hvilken oppgave jeg skulle ta. Jeg kjente at det holdt på å bli svart i hjernen min, som det ble i fjor, og jeg ble redd og holdt på å fortvile. Men så fikk jeg øye på dette kastanjebladet på bordet ditt, og da skjedde en fantastisk underlig ting. Tankene ble så klare, og jeg visste straks hva jeg ville skrive om og gikk i gang. Og stanset det opp for meg, så jeg bare på bladet, og da kom inspirasjonen igjen. Det er brennsikkert at en høyere makt har hjulpet meg i dag.»

Han fikk eksamen det året.

Men la meg samtidig fortelle noe rart som hendte meg selv.

Det var første eksamensdag og opprop. Jeg burde nok kunne stå, men jeg var så utkjørt av

nattevåk at jeg ikke var sikker på at hodet ville holde gjennom det nervepresset som en eksamen gir. Jeg sa til meg selv at hvis mitt nummer ender på 75, vil jeg klare meg.

Numrene ble lest opp og en annen fikk 75. Da hørte jeg en stemme si:

«Ditt nummer skal ende på 75.»

Og jeg så tallet som skåret ut i blanke luften. Jeg fikk nummer 175 - og sto.

Hatten forandrer seg til en russelue

Sommeren 1935 hendte det engang jeg skulle sette hatten på, at den ble en russelue. Den var rød og med snor i og var ikke til å ta feil av. Jeg tok denne «luen» av meg, men da holdt jeg bare hatten i hånden.

Da sa jeg til meg selv:

«Anna Elisabeth. Dette er et tegn fra oven. Du skal fortsette på skolen og ta examen artium. Om du så sulter i hjel, skal ingen ting stanse deg.»

Jeg hadde nå kr.175,- i måneden)*, men det var lite å rope hurra for, og 40 kroner pr. måned i skolepenger pluss en mengde kostbare bøker var ikke til å kimse ad.

Men jeg meldte meg inn hos lektor Jensen og beregnet å gjøre det hele unna på to år, slik at jeg kunne stille som russ 17. mai 1937.

)*Det året kostet 1 kg smør 2,83- ost ca 2kr/kg, melk 28øre literen, torsk 80øre/kg egg 1,40kr/kg jf.SSB

«Frenologen» har kontortid

Da jeg gikk i gymnaset, bodde jeg i Grønnegaten mot Pilestredet på hybel hos alle tiders vertinne. Hun er dessverre død nå, men for hennes skyld vil jeg prøve å tro på inkarnasjon og ønske at hun må få gjenoppta jordelivet til glede for alle dem hun kommer i kontakt med.

Da det første skoleåret var gjort unna, sluttet jeg i den posten jeg hadde, og begynte i Kornforretningen. Nå ble kontortiden bare fra ni til fire, og det kjentes vidunderlig å få så mange flere timer til disposisjon.

Allikevel var det siste året det hardeste, også for økonomien. Da januar kom, var jeg ikke i stand til å framtrylle flere skolepenger. Jeg måtte i anstendighetens navn også få meg noen klesplagg til å skjule det viktigste. En kveld gikk jeg derfor inn på kontoret til lektor Sophus Jensen og fortalte ham hvor landet lå, og at jeg dessverre måtte slutte.

Han sa da:

«Ikke tale om at De skal unnvære eksamen på grunn av noen skarve skolepenger. Jeg har vurdert Dem til å være en sikker ståer, og eksamen skal De ha. De skal få ti års henstand med resterende skolepenger. De kan betale avdragsvis, når lønnen blir stor nok. Og så snakker vi ikke mer om det.»

Det var lektor Sophus Jensen, et flott menneske, det må jeg si. Her må jeg innskyte at da jeg noen år senere kom til ham med det siste avdraget, ville han ikke ta imot det, men lot det gå til den kreftforeningen jeg hadde stiftet. Jobben i Kornforretningen var bare sesongbetont,

og da mai kom, var den slutt. Det passet for så vidt bra for mitt vedkommende, for jeg kunne derved få bedre tid til eksamenslesning. Men den siste lønningsposen var svært udrøy, og jeg lå allerede fjorten dager etter med husleien. Jeg sa derfor til vertinnen:

«Jeg må flytte nå, for jeg har ikke penger til husleien,» hvortil hun svarte:

«Tror De at De får bo gratis andre steder da?» Nei, det trodde jeg ikke. Men jeg ville heller slå meg ned i hvilken som helst park med kofferten og skolebøkene enn å svindle noen. Da så hun tankefullt på meg og sa:

«Men er De ikke synsk? De er jo fra Nordland.» Jo. Jeg kunne ikke nekte for noen av delene. Atter så hun grunnende på meg og fortsatte:

«Da synes jeg at vi skal sette i gang straks.» Hun stanset litt for å tenke seg om og innviet meg deretter i deri geniale planen hun nettopp hadde klekket ut. «Vi har dessverre ikke telefon, som De vet. Og det er dessuten ikke verdt å sette adressen i bladet. Men stikk ned i melkeforretningen på hjørnet og spør om de ikke vil være så snill å ta imot telefoner, om noen skulle ringe. Og så går De til Aftenposten og setter inn annonsen. Jeg skal hjelpe Dem på alle måter. Vi rigger denne gangen her om til et venteværelse med stoler og lesestoff, og jeg lukker opp og ordner køen, mens De tar Dem av kundene inne hos Dem selv. »

Som sagt, så gjort.

Melkedamen var straks villig. Hva gjør man ikke for sine kunder. Og i Aftenposten sto neste dag følgende annonse:

FRENOLOG 15 ÅRS PRAKSIS Ring telefon nr.-- -

Og spør om den satt! Den arme melkedamen, som var helt alene i butikken, visste til sist ikke sin arme råd, for telefonen kimte i ett sett fra folk som ba om min adresse.

Det med 15 års praksis var ikke juks og bedrag. Skal jeg være korrekt, hadde jeg drevet med karaktertydning i vel tjue år. Og om mine tidligere «kunder» hadde fått gratis service, hadde det ingen ting med denne sak å gjøre.

En annen ting var at FRENOLOG *) ikke var helt dekkende. En frenolog tyder menneskets karaktertrekk på grunnlag av de kuler eller forhøyninger som finnes på kraniet, mens jeg studerer hele hodet med harde og bløte deler - altså både ben og kjøtt. Dessuten spiller håndens form og fasthet en viktig rolle ved bedømmelsen av individets egenskaper.

Alt var i orden til mottakelsen. Min vertinne hadde tatt på seg et hvitt forkle og så ut som en vaskeekte kontorsøster.

*)Frenologi (av gresk phren, «sinn» eller «forstand», og logia, «lære») er en foreldet lære om hvordan man trodde at sjelsegenskaper er plassert forskjellige steder i menneskehjernen og påvirker hjernens fysiske struktur, og hvordan dette kan avleses i den ytre formen på hodeskallen. Læren ble først presentert av den østerrikske legen Franz Joseph Gall i 1796, men siden videreutviklet blant annet av nevøen Johann Spurzheim (1776–1832). **Egentlig like naivt som å tro at de forskjellige Tv-programmer bare 'dannes' i bestemte elektriske komponenter inni en TV.**

Leiligheten var gammeldags med en lang og smal korridor. Nå sto alt hva huset formådde av stoler langs begge langveggene. Og dertil hadde min vertinne satt ut et lite bord med lesestoff.

Snart kom den første. Og ikke lenge etter var alle stolene opptatt, og noen sto nedover trappen utenfor entréen.

Samtalen gikk livlig i gangen, og jeg snappet opp at mange hadde bedt seg fri for å komme til «frenologen». I et par tilfelle føk noen i tottene på hverandre, og diskusjonen gjaldt hvem som først kom til målstreken, det vil si innenfor entrédøren. De hadde til og med betalt noen for å stå for seg på jobben og hadde derfor dårlig tid.

Arbeidet var interessant, og jeg må si at jeg absolutt ikke fusket i faget. Men som jeg var i ferd med å rulle opp karaktertrekkene, kom synene, og jeg fortalte om fortid, nåtid og framtid. Og aldri likte jeg at noen begynte å fortelle. Jeg ville klare prøven fullt ut. Men når de så gikk, fikk jeg jo vite at det stemte så langt oversikten rakk.

Jeg husker en kortvoksen og veldresset mann i førtiårene. Plutselig så jeg konen hans og barna og hele familien på en vulkan av økonomisk trengsel, sønderslitt kjærlighet og en mengde andre ting jeg ikke vil nevne. Ettersom jeg på hans oppfordring fortalte ham om saker og ting i nåtiden, men også kunne vise ham en «billedbok» som lovet en meget bedre framtid, ble han med ett meget blek og ba om å få bli ført til et visst sted.

Da han kom tilbake, sa han at han ble rent fælen over at noen kunne se sånn tvers igjennom folk og framtid, og at magen hadde reagert akutt på det. Men han var glad for å ha truffet meg.

Jeg så hvor umild denne manns skjebne hadde vært og ville ikke ha en øre av ham for besøket. Men han tok opp to kroner og skjøv dem bort til meg og sa:

«Disse skal De iallfall ha, det er jo Deres leve-brød.»

I to dager holdt min vertinne og jeg det gående, og etterpå hadde jeg nok til husleie og mat i nærmeste framtid. Jeg måtte nå konsentrere meg om bøkene.

Vi avvirket foretagendet og bar stolene dit de hørte hjemme. Men det fortsatte å kime på entrédøren, og nå hadde vertinnen sin fulle hyre med å få gjort dem det begripelig at kontoret hadde stengt for godt. Ryktet om den damen som SÅ mer enn Vår Herre hadde skapt, gikk stadig videre. Og lenge etter at jeg hadde flyttet fra henne, fikk jeg høre om folk som hadde vært på døren og spurt etter «frenologen» eller den synske damen.

Tidsånden på den tiden- her da Avisen noen år senere....

Hvis halskjedet ryker og det regner med pengesedler

Jeg skulle opp i et fag neste dag - ett av de mange en privatist må gjennom. Jeg sto ved kommoden i rommet mitt og stirret sløvt ut vinduet. Ville båten bære i morgen? Mange hadde forlist en eksamensdag, og jeg ville i så fall ikke være den første.

Da fikk jeg et underlig innfall. Jeg hadde på meg et grønt halskjede av glassperler, et kjede som aldri hadde røket, og som jeg anså for å være temmelig solid. Jeg slapp armene ned langs sidene og sa:

«Dersom halskjedet ryker i dette øyeblikk, vil jeg greie eksamen.»

Jeg hadde ikke før sagt disse ordene, så kjente jeg en løpeild rundt halsen, og perlene drysset ned på gulvet rundt meg. Tråden som hadde holdt perlene sammen, var røket på flere steder, som om en saks hadde gått amok i kjedet.

Jeg føler ofte stor høytid i kirker. Jeg bringes nesten opp til Himmelen ved god musikk eller vakre blomster. Og når jeg er tilskuer til stor glede eller sorg, kommer jeg selv i en uforklarlig følelsesbetont stemning.

Nå sto jeg der midt i perlehaugen uten å skjønne noen ting. Jeg hadde fått et svar på en bønn og et spørsmål, men hvem hadde svart meg, og hvordan kunne svaret gjøres effektivt på denne måten?

Hvis noen har en forklaring å gi meg på denne og andre hendelser jeg omtaler i boken, er jeg takknemlig for det.

Min skolevenninne Edith og jeg gikk etter skoletid en kveld gjennom byen til hennes fars kontor i Storgaten, hvor vi skulle lese sammen en stund utover natten.

Vi hadde samme kveld av vår engelsklærer fått beskjed om å kjøpe en bestemt bok til neste dag. Boken kostet fem kroner.

Kommet til Stortorvet, sier jeg:

«Du Edith, jeg er blakk og vet ikke min arme råd med å skaffe penger til det bokkjøpet. Hva skal jeg gjøre?»

Hun så på meg, og jeg tror hun lurte på om hun kunne avse så meget til et foreløpig lån.

Jeg slo ut med den hånden som ikke bar skolevesken, og sa til meg selv:

«Gid himmelen ville åpne seg, og det ville regne femkronesedler, så jeg fikk til boken i morgen.» Ikke før var det siste ordet sagt, før jeg fikk se en flunkende ny femmer like foran meg. Ingen av de andre trafikanterne la merke til den.

Det er vel ingen som går på politistasjonen med en femkrone. Jeg stakk den iallfall med god samvittighet i vesken min og takket Forsynet for hjelpen.

<<seddel-femmer fra 20 år senere og merk at på den tiden – 'før krigen' - fikk man kjøpt 2,5kg ost eller nesten 3kg med egg for den prisen!

Den mystiske piken

Jeg bodde på

<Skillebekk da hun kom til meg. Det var høsten 1937, og jeg var gjeninnsatt i min jobb i Kornforretningen.

Klokken var cirka ti om kvelden da det hendte. Jeg hadde nettopp slukket lyset og holdt på å krype under dynen. Da merket jeg at noen var i rommet.

Det ble med ett så lyst at jeg kunne skimte alt rundt

meg, og i denne lyssirkelen var hun, en pike på omkring ti år. Hun satte seg på sengekanten, og jeg registrerte at hun hadde på seg et rutet skjørt og jumper. Ansiktet var smalt og tidløst. Og nedover skuldrene falt det glatte og lyseblonde håret. Det var første gangen jeg fikk besøk av henne, og jeg ble meget forvirret over at et menneske bokstavelig talt kunne falle inn i rommet til meg uten å bruke de naturlige adkomstveier som dør og vindu.

«Du er bare en drøm og et sinnsbilde,» sa jeg høyt og forsøkte å tvinge synet vekk med en latter. «Ta på meg,» sa en lys pikestemme - en stemme så vakker og myk at jeg aldri har hørt maken. Jeg gjorde så. Hånden min grep rundt armen hennes, og jeg tenkte at nå får jeg bare luft i den, og så er hun borte. Men hånden min ble full av et fast stoff, og jeg klemte lett til og kjente at armen hennes var virkelig nok.

Denne piken var altså et nytt fenomen.

Jeg stirret nysgjerrig på henne og lurte på hvorfor hun var kommet til meg. Hun hadde sikkert et ærend.

«Er du en engel?» spurte jeg spent.

Hun smilte et mona-lisa-smil og rystet på hodet.

«Nei, du ser i grunnen ikke slik ut. Du skulle vel ikke være sendt av Styggen selv,» fortsatte jeg, skjønt jeg trodde ikke stort på det heller. Men man kunne jo aldri vite. Synden er alltid vakkert antrukket og ser uskyldig ut, ellers ville den ikke vært godt agn.

Hun rystet atter på hodet og smilte sitt gåtefulle smil. øynene hennes var så milde og underlige i glansen. De kunne tilhøre et nyfødt barn, en tenåring som er forelsket for første gang, eller en gammel kone som er kommet lykkelig fram til veis ende.

«Da må du være sendt av Gud,» slapp det ut av meg.

Jeg hadde jo stundevist vært sterkt engasjert i sosiale tiltak, og kanskje jeg nå skulle bli stilt overfor nye oppgaver. Ikke et øyeblikk tenkte jeg på at hun kanskje kom for å frelse min sjel, som rett ofte var i faresonen.

«Det spiller liten rolle for deg hvor jeg kommer fra,» svarte hun endelig. «Hovedårsaken er at du får snakke med meg. Smerte og sorg skal du igjennom, og store vanskeligheter får du å kjempe mot. **Jeg er her for å forberede deg på kommende tider**, slik at du ikke skal bli overrumplet av onde dager, men kan styrke din vilje til utholdenhet.»

Det gikk kaldt nedover ryggen min, og jeg protesterte:

«Du må ta feil. Det kan ikke være sant at jeg skal lide en sånn skjebne. Ingen kan da vite sånt på forhånd,» fleipet jeg kjekt. Men innerst inne visste jeg at hun ville få rett. Mitt liv skulle bli en fryktelig tung bær å bære. Og jeg ble fylt av takknemlighet mot denne ukjente

piken, som var min venninne, og som kom «alle og ingen steds» fra for å hjelpe meg gjennom vanskelighetene.

Jeg bombarderte henne med nye spørsmål - om hun var en naturalisert ånd - om hun hadde levd på jordkloden tidligere - om hun visste noe om livet etter døden osv. Denne anledningen var så spesielt egnet til å fylle igjen hull i min viten at jeg kjørte på for fullt.

Men hun møtte meg med en mur av taushet om disse ting og sa at hun ikke var kommet for å bli pumpet.

Jeg måtte atter ta på henne for å kjenne at hun virkelig var der, samtidig som jeg inderlig håpet at hun aldri ville forlate meg. Hun var en fascinerende dør til en underlig verden jeg gjerne ville vite mer om.

«Hold på henne og prat om løst og fast, så blir hun ennå en stund,» tenkte jeg. Men jeg fikk ikke sagt mye, før hun avbrøt meg med:

«Nå må jeg avsted, og du kan ikke holde meg tilbake. Men vi sees igjen.»

Og plutselig holdt jeg i bare luften, og værelset var atter mørkt.

I cirka ti år fikk jeg besøk av den samme piken, opptil til flere ganger i året. Alltid hadde hun på seg et rutet skjørt og jumper, og alltid var det et ti-årig, men tidløst ansikt jeg så. Og som første gang kom hun bestandig med onde varsler.

Det hadde vært fullt berettiget om hun også hadde vist seg de øvrige årene av mitt liv, men nei. Hun lar seg ikke mane fram. Hun kom plutselig uten forvarsel og stakk av gårde når jobben var utført.

Dette fenomenet, som så mange andre, har jeg båret i mitt hjerte til nå. Det ville ikke tjene noen hensikt å betro meg til noen for å bli ledd ut.

1937 fikk hun høre "jeg er her for å forberede deg på kommende tider, slik at du ikke skal bli overrumplet av onde dager, men kan styrke din vilje til utholdenhet."

<<og noen få år etter skjedde det....

Ti timer i tysk

Kreftforeningen *De sykes venn* hadde basar. Jeg var formann i foreningen og ville gjerne at gevinstantallet skulle bli så stort som mulig. Medlemmene hadde selvfølgelig tigget sammen en god del hos snille kjøpmenn, samtidig som vi kunne legge fram en mengde håndarbeider, som var sydd på møtene. Men var det nok?

Denne basaren fant sted like etter at jeg hadde tatt examen artium.

Litt før vi skulle åpne døren, hørte jeg en stemme si:

«Anna Elisabeth. Gi ti timers undervisning i tysk.» Ti timers undervisning i et språk. Hva var nå det å gi bort? Hvor mye kunne man egentlig lære på ti snau timer? Selv hadde jeg

nylig kjørt igjennom så vel middelskolens som gymnasets pensum i tysk, og jeg skulle gjerne hatt dobbelt så mange timer.

«Anna Elisabeth. Gi ti timers undervisning i tysk.»

Denne stemmen fra en usynlig kilde ga seg ikke, og jeg tenkte at det var best å være lydig mot Forsynet. Jeg fikk tak i en brukbar plakate og skrev med store, røde blokkbokstaver på den:

**TI TIMERS UNDERVISNING I TYSK.
25 ØRE LODDET**

og gjorde parat en skrivebok i fall noen 'liebhaber' skulle melde seg.

Forbausende nok var det mange som tok lodd på tyskundervisningen. Kanskje noen trengte den som oppmyking før eksamen.

Da trekningen fant sted, viste det seg at en dame godt over tenåringsstadiet stakk av sted med den gevinsten. Hun hadde bare folkeskolen og var nå glad for å få utvidet sine kunnskaper med iallfall ti timer i et fremmed språk.

Hun kom til meg, og de ti timene gikk til ende. Disse timene inspirerte henne imidlertid slik at hun tok mot til seg, tross pengevansker og arbeidspress, og meldte seg på et middelskolekursus, og kom lykkelig igjennom både det og eksamen artium.

Jeg har hørt fra flere holdt at hun har sagt at det var de timene som bestemte hennes framtid. Hva hun driver med i dag, vet jeg ikke. Men jeg må tro at hun har gjort det godt og vært til nytte for folk og land. Ellers ville vel ikke skjebnen ha ført henne til meg på denne måten.

Nå tar tyskerne gården

Den 10. april kom brevet fra megleren med kontrakt på en leilighet i en hybelgård i <<Grønnegaten.

Brevet var datert 9. april, samme dag som tyskerne invaderte Norge.

Den 15. juni samme år flyttet jeg inn.

Innboet var til å begynne med meget sparsomt og besto faktisk bare av en nykjøpt divan, en kjøkkenkrakk og en appelsinkasse, som jeg brukte

både til bord og reol. Jeg hadde jo bodd på møblert hybel før og manglet praktisk talt alt.

Men moro var det likevel, og mine gjester var sporty og syntes det var veldig gøyalt å sitte på en naken divan og finne seg til rette i de forskjellige etasjer i appelsinkassen, hvor maten, koppene og sukkeret m.v. var plassert på beste måte. «Det er jo, tross alt, for å prate vi er

kommet sammen, og ikke for å glo på møbler,» sa de.

Etter hvert kom da bord, stoler og skap inn og appelsinkassen ut, og leiligheten ble noenlunde presentabel.

Utpå høsten samme år hadde jeg en ubehagelig opplevelse. En morgen fikk jeg plutselig besøk av et par tyskere. De kom ikke inn på ordinær måte. Nei, de sto bare med ett midt på gulvet, for deretter å begi seg til tekjøkkenet og til badet. De vørte meg ikke og oppførte seg som om de eide det hele. En liten stund etterpå forsvant de like brått som de hadde gjort sin entré.

Jeg sa til en av naboene at nå kunne vi bare se oss om etter et annet sted å bo, for nå kom tyskerne til å ta gården.

«Hva skal de med denne her, når de har en hel del andre gårder, som er mye bedre,» svarte hun forhåpningsfullt og seg selv nærmest.

«Den som lever, får se,» sa jeg, «og jeg er sikker på at klokken snart slår for oss her i gården.»

Og mitt «syn» var pålitelig også denne gangen. I 1942 måtte vi ut alle mann, unntatt en håndfull nazister.

Da utflytningsordren kom, drøftet vi hviskende hvordan vi skulle overlate leiligheten. Var det ikke en idé å putte døde mus eller gammelost på lure steder hist og pist? Eller kanskje vi heller burde få tak i noen drektige veggedyr som kunne holde litt moro med okkupantene om natten? Men vi beholdt fornuften, for tyskerne kom selvfølgelig til å tape krigen og ville bli

nødt til å avgi garden igjen, og da ville vår «krigsinnsats» ramme oss selv aller mest. Dessuten var det klokest å holde oss i skinnet av hensyn til represaliene, når krigsinnsatsen ikke bød på annet enn å lage dårlig lukt og nattekløe.

Leilighetene var derfor i fin og ordentlig stand, ja, nyvasket på forlangende, da vi forlot dem, men de var ubeskrivelige da vi overtok dem igjen sommeren 1945.

Armbåndet lyste i svart natt

Jeg er nå kommet til vinteren 1943 og et sted i Kirkeveien, hvor jeg var tvangsinnlosjert.

En månemørk og ellers beksvart blendingsnatt var jeg på hjemtur fra et selskap. Jeg hadde ikke noen lommelykt med meg og famlet meg derfor fram langs husrekkene. De snøbare gatene gjorde at mørket ble enda mer intenst.

Da jeg kom til porten og skulle til å låse meg inn, var det som om noen strøk meg oppetter den ene armen. Jeg stusset og lurte på om det var en veskeraner i nærheten, men fant straks ut at hadde en sånn kar vært ute på rov, hadde jeg allerede ligget flat på fortauet. Slike folk gjør jobben grundig og raskt.

Kanskje det gjaldt armbåndet jeg hadde fått av onkel Johan, og som jeg bar på den armen. Jeg kjente etter og oppdaget at det var borte. Ja, det var virkelig et stort tap for meg, og jeg ble stående ulykkelig og uviss foran porten.

<<det var sjeldent med fargebilder under krigen- men her ett fra nær Kirkeveien der AEW bodde i den tiden.

Da skjedde det. En underlig kraft snudde meg rundt, og jeg gikk fort og uten vanskelighet fire kvartaler tilbake. Da ville ikke føttene mer. Og med ett ble en liten del av fortauet opplyst, og midt i lysfeltet lå armbåndet og lyste. Straks jeg hadde fått det i hånden, forsvant lyset, og mørket var tett som før.

Jeg husker at denne hendelsen gjorde sterkt inntrykk på meg. En død mann er død, iallfall kroppslig sett. Og en ånd må jo anees for å være nokså hjelpeløs uten fysiske virkemidler. Kunne min onkel ha en finger med i spillet? Vel, det nyttet ikke å gruble over mysteriet. Det ble arkivert i min hukommelse blant andre uopklarte fenomener.

Kort tid etter skjedde atter noe rart. Jeg hadde lagt meg og slukket lyset over sengen. Det ble selvfølgelig stummende mørkt i rommet, for vinduene var forsvarlig blendet, og dessuten var mørket utenfor tett som i en sekk. Før jeg var kommet i hvilestilling under dynen, ble værelset helt opplyst uten at jeg kunne oppdage noen lyskilde.

Jeg gikk ut av sengen og undersøkte alle lampene i fall det hadde skjedd en teknisk spøk der. Men samtlige lamper var svarte. Så skrudde jeg på et par lamper uten at lyset ble sterkere. Og da jeg slukket dem igjen, kunne jeg bare konstatere at dette mystiske lyset fremdeles var der. Det er umulig å si hvor lang tid det tok før lyset forsvant. Man tenker vanligvis ikke på tidtaking og stoppeklokker i slike situasjoner.

Sånt lys hadde jo vist seg før, og ville nok vise seg igjen. Var det ikke nå på tide å motta hendelsen med blasert selvfølgelighet?

Tyskerne vil kapitulere 8. mai

I mars 1943 ble jeg innlagt på Ullevåls medisinske avdeling til undersøkelse. Jeg ble liggende omkring et halvt års tid, og en del ting skjedde der.

De første dagene har ikke krav på spesiell oppmerksomhet. Jeg lå på en firekvinnens stue, hvor pasientene for det meste var opptatt med sine egne problemer, hvis de da ikke småkranglet om vinduslufting og snorking om nettene. Av og til var de veldig sjalu på hverandre, om én for eksempel fikk noen flere piller enn de andre, eller hvis én greide å få temperaturen over normalen og derfor ble ført opp i journalen.

Selvfølgelig fikk også legene og søstrene gjennomgå, når de ikke var til stede. Som dette: «Jo, overlegen brukte lang tid på Dem i dag, fru Nilsen. Meg kastet han bare et blikk på.

Er ikke dette et kommunalt sykehus, og har vi ikke alle krav på samme behandling? Jeg bare spør. Eller kanskje min sykdom ikke er fin nok?» - hvorefter to-tre iltre klaps på dynen.

Utenfor raste en annen krig, som bare sparsomt rakk inn til oss.

På grunn av blindingen ble det vanskelig med luftingen, og iallfall jeg led meget under det. Men til gjengjeld hadde vi ordentlig kaffe, selv om tilmålingen var sparsom.

«Hvordan går det med krigen,» spurte jeg en gang en søster. Hun var opptatt med å ryste hodeputen min.

«Ja, si det,» svarte hun ut i luften - en replikk hun sikkert hadde avfyrt mange ganger bare den dagen. «Vet De, nå skjer det saker og ting,» hvisket jeg fortrolig.

«Jasså,» var det lakoniske svaret. Hun hadde gjort sengen min i orden og skulle til å gå.

«Vent litt, så skal De få høre.»

Akkurat da så jeg foran meg en frontlinje og engelskmenn i aksjon. Jeg laget et raskt kommuniqué og tilla at hun ville få det bekreftet ad illegal vei. Hun forlot meg uten å verdige meg et blikk, og jeg tenkte: «Anna Elisabeth, nå skal du se at du har dummet deg ordentlig ut.»

En kveld noen dager senere kom hun inn til meg etter at pasientene var brakt i orden for natten. Det lyste svakt rødt fra nattelampen, et lys som jeg hadde store vanskeligheter med å forsone meg med. Hun satte seg ved sengen min og spurte hviskende om jeg hadde mer å fortelle om krigen. Det var tydelig at jeg hadde truffet blinken.

Da stakk en liten djevel i meg, og jeg svarte at jeg var nokså tett i nøtta akkurat da, men at en liten dråpe kaffe ville gjøre underverker, hvis hun kunne fikse det.

Hun gikk ut. Om en stund kom hun på tå inn igjen med en kopp skjult i hånden for at ingen av de andre pasientene skulle få ferten av det.

Den tåren var heftig, og sukkerbit hadde hun også med. Men istedenfor krigsberetninger begynte jeg å fortelle om henne selv. Det var merkelig hvor visuelt hennes liv ble for meg. Når hun spurte og ga meg et stikkord, startet en ny kortfilm, og slik holdt vi det gående inntil plikten tvang henne til avbrudd.

Neste kveld etter «sengetid» kom en annen søster med en skjult kopp kaffe til meg. Jeg tok med takk imot den og visste at den ikke var gitt meg gratis.

Jeg kunne faktisk få «syner» på forlangende. Men som regel ble disse synene presentert som en innvendig film.

Natten var redselsfull lang med blinding og dårlig luft, og derfor begynte jeg å like disse besøkene, som resulterte i en kaffeskvett og kortere natt.

Da jeg senere fikk pil for oppegående, ble jeg etter «sengetid» hentet til kontoret, når visse søstre var på vakt. Der slapp jeg den forhatte røde lampen og kunne slappe riktig godt av, mens jeg drakk kaffen min og kartla framtider.

En gang fikk jeg et spesielt underlig syn. Jeg så at krigen ville slutte 8. mai i Norge. Det var nå sommer.

«Aldri i evighet, » svarte en søster. «Skal krigen vare så lenge, er vi døde alle sammen.»

«Kan godt være, men tyskerne kapitulterer som sagt da,» påsto jeg ulogisk.

8. mai 1945 ble det fred i Norge.

En annen gang så jeg at Hitler skulle dø for egen hånd og ikke bli likvidert av fienden. Døds måten fikk jeg imidlertid ikke tak i.

Dette fortalte jeg også til en søster. Om hun bevarte min spådom i sitt hjerte og tok den fram da Hitlers død var en kjensgjerning, vet jeg ingen ting om. Tiden var overmettet av

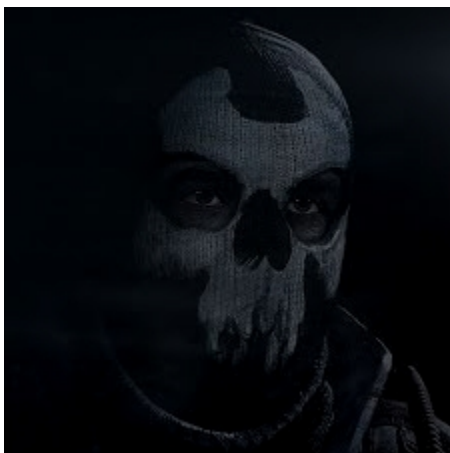
gjetninger og merkelige formodninger bygget på håp og hat. Det flagret så mye og mangt om ørene, og det er derfor urimelig å vente at de søstrene jeg «spådde» på Ullevål sykehus, skulle oppbevare så mye langsiktig erindringsstoff. Det var nok bare dekningen for de nærmeste ukene som ville bli husket.

Monstrum, ditt navn er glede

Sommeren 1945 ble hybelgården frigitt, og jeg med andre fikk lov å vende tilbake til gamle tomter. Det var en stund siden jeg hadde hatt besøk av min lille venninne piken, og jeg savnet henne oppriktig, selv om hun alltid hadde med dårlige nyheter til meg. Hun kunne jo hverken gjøre fra eller til med min livsskjebne. Det var bare det at hun mildnet ved forvarsel, og at hun var en vidunderlig skapning å snakke med. Hva som hendte etter hennes besøk hos meg, er av så strengt privat karakter at det ikke passer inn her. Jeg flyttet møblene mine på plass igjen i leiligheten, hengte opp gardinene og tenkte at nå er gleden kommet til landet. Nå skal det repareres og bygges og plastres, og Norge skal samles sterkere enn noensinne.

Dagene gikk, og mine sanser fungerte helt normalt, og ikke kunne jeg registrere flere enn de fem ordinære sansene folk flest har fått utlevert. Jeg følte det som en befrielse å tro at jeg ikke lenger var noen avviker på noen som helst måte. Dagene ble til uker, og sent en kveld i oktober samme høst, stiftet jeg bekjentskap med et nytt individ. Jeg stivnet til i en slags trance og fikk se et underlig monstrum som skulle forestille en mann. Hodet var en mellomting av et kranium og en utmagret hodeskalle. Kroppen og lemmene for øvrig var uten dimensjoner og normale former. Jeg tror ikke at selv en livlig fantasi kunne tenke ut noe så styggelig.

Men jeg ble ikke redd. Jeg greide å få armene mine til å lystre såpass at jeg kunne ta på monstret, og kjente fast stoff i hånden - en radmager overarm så vidt dekket av et tynt lag slapt kjøtt. *Han var delvis skjult av et gjennomsiktig slør.*

Jeg snakket til ham, som jeg hadde snakket til piken. Men han svarte ikke. Det var heller ikke mulig å fange blikket hans.

Det var umulig å sette noen alder på ham, skjønt jeg fikk inntrykk av at han var noe tilårskommen. Ellers virket han åndelig hul og tom.

Han satte seg ved siden av meg, mens hans armer og ben foretok helt meningsløse bevegelser.

«Hvem er du? Jeg vil gjerne vite hvem jeg har fått på besøk,» hørte jeg meg selv si.

Leppene hans beveget seg, men jeg kunne ikke oppfatte noen lyd.

Noen minutter gikk, og så var han borte.

Jeg lurte svært på hvordan dette synet kunne oppstå. Jeg har aldri vært plaget av delirium og heller ikke av noen form for sinnssyke. Hva skulle nå dette besøket bety?

Svaret kom nokså raskt. Like etterpå hendte det meg en riktig gledelig ting.

Jeg visste ikke at denne gleden var svaret. Men da monstrumet innfant seg igjen etter en tid og på samme måte, og en ny medgang møtte meg, begynte jeg å lure. Etter tredje gangs besøk med etterfølgende gledeshendelse, skjønte jeg hva han sto for.

Denne fantastiske mannen har med visse mellomrom besøkt meg nesten helt til nå. Og i hans kjølvann følger hellet.

Man kan nesten utlede det slik at gleden er hul og tom, mens sorgen er vakker og ekte.

Hvorfor denne mannslingen skulle representere gleden og piken sorgen, er et annet problem som ikke skal toppe de øvrige.

Medgang og glede er ikke å forakte. Og når jeg av og til har vært uviss på framtidige avgjørelser som skulle treffes av andre, har jeg forsøkt på mange måter å framkalle «ham» som sto for gleden. Men hverken selvsuggestion eller sprudlende fantasi klarte å mane ham fram. Nei, han og piken lot seg ikke kommandere. De kom når det passet dem, eller når en høyere makt sendte dem, og alltid når mitt indre var på flatmark, det vil si når mitt sjeleliv var i balanse eller nøytralt.

Munken

I 1947 hospiterte jeg ved Statens håndverks- og kunstindustriskole.

Jeg deltok i forskjellige fag, men det som interesserte meg spesielt, var modellering. Først måtte jeg lage i leire muskelmannen, sånn som dere ser ham på enkelte plansjer når hud og fettvev er fjernet. Det var den første innføring i fagets anatomi.

Så bar det løs med levende modell. Vi var et team under overlærer Alvsaaers veiledning. I en sirkel rundt modellen sto vi og overførte ham eller henne i leire til små statuetter, mens overlæreren sirklet rundt oss og delte ut ros og ris.

Rett ofte ble statuettene skåret ned og bygget bedre dimensjonert opp igjen i bestrebelsen etter å gjøre kunstverket så fullkomment som mulig.

Mens jeg strevde slik for å få det ordentlig til, var jeg også sterkt opptatt av den fysiske struktur kontra den psykiske. Jeg hadde jo full anledning til å studere modellen så langt overflaten rakk. Og når modellene skiftet, var det nye studier og registreringer.

Hvis en statuett fant nåde for overlærerens kritikk, havnet den i støperiet for forevigelse i gips. Men da måtte den være god. Hans leksjon kan jeg ennå huske:

«Man kan ikke være kritisk nok med hensyn til de ting man vil avstøpe. Tenk om en dårlig skulptur oppnådde å overleve noen hundre eller tusen år. Så ville kanskje en eller annen en gang i framtiden ved utgravning eller på annen måte finne denne skulpturen og tro at den var

eksponent for kunsten i det landet i forgangne dager. Derfor, mine damer og herrer, er jeg meget streng og må sette minstekrav til det som skal avstøpes.» Han var både klok og flink, og elevene forgudet ham, hvis jeg får lov til å bruke den klisjeen. Om kvelden drev vi gjerne på privat basis i atelieret. Enten fikk vi med oss noen fra byen, som var villige til å få sitt hode foreviget til byste, eller vi kopierte en av de mange gipsbystene skolen rådde over. En amerikanerinne hadde en bikkje med seg en del ganger. Bikkja skulle ligge halvt på rygg, og ut fra denne stillingen ble den overført til noe ubestemmelig langstrakt og meningsløst på en treplate. Det eneste sikre punktet i virvaret, var en buktende orm som skulle forestille halen. En kveld møtte hun opp uten bikkje, og da skulpturen langt fra var ferdig, spurte vi hvorfor hun ikke hadde modellen med seg. Til det svarte hun at hunden hadde fått menstruasjon og måtte friskne til først. Det var vakkert og dyrevennlig tenkt av henne. Men bikkja kom heller ikke senere, og en vakker kveld demonterte hun den halvferdige skulpturen og la leiren tilbake i kassen hvor den rettelig hørte hjemme.

Jeg hadde laget noen byster etter levende modeller og fikk lyst til å kopiere en byste av en munk.

Han var flintskallet, hadde kraftig krum nese og fyldige lepper, - etter alt å dømme en mann i sin annen overgangsalder.

Men denne bysten var skulpturell og morsom å kopiere. Jeg holdt på med den kveld etter kveld, skar den ned og bygget den opp igjen og fikk etter hvert leiren til å føye seg lydig og godt i hendene mine.

Hvem var han egentlig, og når hadde han levd? Ja, si det. Store spekulasjoner om den sak gjorde jeg ikke, for arbeidet slukte meg for mye til det, og det samme kunne det være.

Da skjedde det omkring klokken åtte en kveld. Bysten var nesten ferdig. Jeg holdt på et par timer med finpussen. Jeg kastet et mønstrende blikk på munken og oppdaget at munnen var annerledes, ja, den var ikke bare annerledes, den trakk seg oppover til en fur. Og øynene blunket, og hele ansiktet hadde fått liv. Det var et likblekt, levende hode.

«Anna Elisabeth, du har tatt oppgaven for alvorlig i det siste, du er overanstrengt,» sa jeg til meg selv. Men jeg trodde ikke noe på det, for jeg følte meg veldig opplagt og lysten på jobben.

Der sto jeg og stirret på den levende munken, som på sin side fortsatte med blunkingen og smilet. Det var grotesk å se et levende hode uten kropp.

En annen elev kom i det samme inn i atelieret for å varsle at klokken nå var over åtte, og at vaktmesteren ville stenge.

«Kom hit, så skal du få se noe,» ropte jeg. «Munken er blitt levende.»

Men før han greide å legge bak seg diagonalen over gulvet, stivnet munkehodet til og ble til det det var, gips.

«Jeg ser ikke noe merkverdig,» sa han vel fremme. «Nei, nå gikk det plutselig over, men hodet var spill levende for litt siden. Pussig.»

Jeg fuktet lerretsduken og la den over leirbysten min.

«Kom, så går vi,» foreslo han. «Tenk om alle gipshodene i skapene begynte å spøke, da skulle skolen få renommé.»

Jeg svarte ikke på det. Hva hadde jeg vel å si? Men jeg tenkte at nå kunne det snart være

nok med underlige opplevelser. Og jeg var glad for at jeg hadde fortiet mye annet jeg hadde sett. Det skal så lite til for å bli stemplet som «bløt på pæra».

Vi lukket døren etter oss og gikk.

Bevissthetsspaltning

En ny ting oppsto hos meg. Jeg kan ikke huske nøyaktig hvilket årstall det startet, men la meg si første gang var i 1948.

Jeg lå i sengen for å sove. Lesestoffet var lagt vekk og lampen slukket. Så skjedde det naturlige at jeg ble søvnig. Men istedenfor å sovne inn på vanlig måte, skjedde det en spaltning i bevisstheten. **Jeg ble altså på sett og vis to mennesker, eller best uttrykt to sjeler i samme skjorte.** Den ene halvdel av bevisstheten falt i søvn og begynte å drømme uten noen unormalitet, mens den andre halvparten var fullt våken og lå og lyttet til skritt på gangen og ellers alle de lyder en leiegård kan frambringe.

Mellom disse to bevissthetene var det en tynn skillevegg eller hinne. Det var som om den våkne bevisstheten tittet gjennom en glassvegg for å følge med i hva den sovende foretok seg. Samtidig forsøkte den våkne å skjerme den sovende mot støy utenfra som kunne få den til å våkne.

Det var en underlig tilstand. Jeg var altså to personer hvorav den ene sov og drømte, mens den andre var lys våken og opptrådte som en slags vaktmester som skulle holde forstyrrende elementer borte fra den sovende, mens han samtidig moret seg med å titte gjennom glassveggen.

Av og til når støyen utenfor økte, ble jeg nokså ergerlig hvis drømmen var underholdende, fordi jeg var redd for at den sovende personen skulle få impuls til å våkne.

Men hvis det var stille i gården, kunne den bevisste halvparten være opptatt med versmakeri eller annet stoff som trengte til tankebehandling, mens den sovende halvparten holdt på med sitt. Så kunne jeg la tankearbeidet hvile en liten stund, mens jeg tittet gjennom glassveggen for å følge bedre med i hendelsene innenfor. Men aldri var forbindelsen brutt, for når tankene arbeidet, hadde jeg allikevel alltid innenfor synsfeltet den andre halvparts drømmer. Det var som å følge med i to fremsynsapparater på samme tid.

Denne situasjon kan oppstå plutselig. Jeg har mange ganger forsøkt å framkalle den, men uten resultat.

Jeg har spurt flere mennesker om de har hatt lignende opplevelser, men har alltid fått negativt svar.

«Enten er du våken, eller så sover du. Du kan ikke gjøre begge deler på samme tid. Det strider mot fornuften. Den eneste mulighet er døsing, men da dør hele du. Så enkelt er det.»

Sa de.

Varsel om fars død

Tidlig en aprilmorgen 1948 ble jeg vekket av en uforklarlig følelse av at noe galt var under oppseiling. Jeg steg ut av sengen til en råkald morgen. Fuglene sang ikke, skjønt de ellers var aktive nok utenfor vinduet på grunn av en hel del trær der, som de stortrivdes i.

Det var som å oppleve en solformørkelse.

Jeg kjente at jeg frøs og likte meg ikke. Da så jeg med ett at hele leiligheten var bekledd med sørge-flor. Det hang bånd av svart tyll overalt hvor de kunne finne noe å henge på. Hva kunne det være denne gangen? Mor var sykelig, det visste jeg, og tenkte først på henne. Ellers kjente jeg ikke til at noen av mine var i faresonen.

Kvart på ni samme morgen fikk jeg telefonisk beskjed om at far var blitt dødssyk. Han bodde da i Narvik.

Jeg gjorde meg raskt i stand og dro nordover, men nådde ham ikke i live.

Da mor halvannet år etterpå lå på det siste, fikk jeg ikke noe overnaturlig varsel, skjønt hun hadde vært meget syk i flere år, og jeg stadig hadde tenkt at nå gikk hun kanskje inn i den siste måneden.

Se hele verden og gråt

Jeg begynte å bli vektløs. Selvfølgelig var jeg det ikke med mine 65 kilo. Men jeg opplevde en halvt drømmeaktig tilstand, hvilket ikke må forveksles med den tidligere nevnte bevissthetsspaltning. Jeg var hverken våken eller sovende. Det kunne være en drøm, men like gjerne virkelighet. De første gangene svevet jeg over Oslo som en ballong, mens jeg nøt den vektløse tilstanden. Jeg ropte ned til gaten:

«Hei der nede. Kan dere se meg? Kom og bli med.»

Men ingen la merke til meg. Og denne mangel på reaksjon syntes jeg var underlig. Jeg tenkte triumferende, der jeg svevet av sted mellom hustakene: «Alt mulig annet, kan dere like godt og vel så godt som jeg, men dette er jeg alene om å klare.»

En formastelig tanke, må jeg si, og lite smigrende å måtte føle seg lett og tom som en ballong for å kunne skille seg ut fra massen. Etter disse opplevelser trodde jeg til å begynne med på den store gevinsten i lotteriet, at et forlag skulle henvende seg til meg for å få lov til å utgi mine dikt, eller at jeg skulle gjøre meg fordelaktig bemerket på annen måte.

Men ingen ting skjedde som det var verdt å skrive hjem om.

Ved siden av disse «flyvetoktene» over Oslo, begynte jeg også å farte over andre områder. Flere netter i trekk var jeg vektløs og svevet av sted rundt jordkloden, og jeg tror ikke at jeg

innvarslet satellittens tidsalder, skjønt hvem vet.

Jeg for over slummen, over slagmarkene og herjede distrikter, inn gjennom fengselsmurene og inn til mennesker som var nesten knust av sykdom eller annen elendighet. Det fantes ingen mur eller vegg som kunne stanse meg. Jeg ble ført av sted overalt hvor nøden og hesligheten rådde.

Dette begynte i 1949.

Det merkelige var at hver gang jeg kom til ulykkelige mennesker og grufulle steder, forsøkte visse personer som var offentlig kjent - iallfall distriktsvis - og som jeg forsto var onde eller dårlige individer, å jage meg bort. Jeg var i høyeste grad uønsket og hadde følelsen av at mitt liv ikke var en sur sild verdt der.

Men jeg ble aldri redd, merkelig nok. Tvertimot vekket denne motstanden og forfølgelsen av min person trass i meg. Og jo mer de forsøkte å skremme meg vekk, dess mer ville jeg se av verdens elendighet. Kanskje ville jeg på denne måten tilkjenne min sympati for den lidende part.

Jeg glemmer ikke hvordan boligforholdene var for enkelte mennesker og dyr - de dyr som var underlagt tankeløse eller uvettige menneskers beskyttelse og omsorg. Hva måtte ikke folk og fe døyve av fysisk og psykisk nedverdigelse.

Men når sant skal skrives, var jeg også innom gode boligstrøk, hvor solen iallfall tilsynelatende skinte om himmelen var overskyet.

Dessverre hendte det at jeg i disse strøkene også traff pampen og konspiratoren - han som trekker i trådene og får marionettene til å sprelle, og som satser andres liv og velferd for egen vinnings skyld. **Hvorfor fartet jeg sånn omkring?** Hva var det egentlig jeg så? Kunne disse synene være en følge av en sykkelig tilstand eller en frodig fantasi? Neppe. Jeg lagret disse opplevelsene i min hukommelse og kunne etter hvert sjekke episodene og stedene med nyheter i avisene eller radio. Enkelte av de hendelser jeg hadde sett, kom igjen som reprise i nyhetsorganene.

På denne underlige måten fikk jeg kjennskap til lidelser som ikke bare tilhørte nåtiden, men også framtiden.

Det var grusomt og urettferdig at jeg skulle få all verdens elendighet inn på meg. Hvis det enda hadde en mening, at jeg skulle få et kall som misjonær eller politiker eller kanskje komme med en revolusjonerende oppfinnelse som plastret onde verdenssår. Men med hensyn til evner er jeg en ganske alminnelig person og teller ikke i det store verdensspillet. Fremdeles har jeg det med å «farte» omkring enkelte netter, for deretter å få opplevelsen *da capo* i avisen like etter. Hvor går veien neste gang?

Møtet med Fanden

Jeg satt på divanen, og dagens plikter var slutt. Det som nå sto på programmet, var å kripe til køys og få litt søvn. Radioen var slått av, og på bordet ved siden av meg lå et magasin med en vrien kryssordoppgave, som kunne være noe å sysle med, i fall søvnen ikke ville komme så fort som ønsket og tenkt. Da hørte jeg det pusle foran meg, og jeg registrerte en merkelig skikkelse på gulvet. Den var så fæl og demonisk at det støkk i meg, og jeg utbrøt spontant:

«Du skulle vel ikke være djevelen selv?»

Han smilte i høy grad diabolisk og svarte høflig:

«Jo, jeg er djevelen, og jeg er kommet for å hente deg.»

Her må jeg innskyte en detalj, før jeg gjengir den påfølgende replikkveksling.

Det slo meg at denne personen var hankjønn. Hvorfor Vår Herre og Fanden alltid skal oppfattes som en Han, har jeg aldri forstått. Det er da i høy grad diskriminerende for oss kvinner at disse to ytterpunkter for godt eller ondt skal være maskuline.

Vel. Denne skikkelsen jeg så, var maskulin. Han hadde kraftig hårvekst over ansiktet og hendene. Ansiktet var ellers meget magert med stikkende øyne, krum nese og et ubeskrivelig slesk smil. Hornene og hoven manglet, men om disse kjennetegn på hans identitet ikke var til stede, kunne han likevel dokumentere seg til tusen. Fæl var han. Jeg har mange ganger spekulert på hvorfor Fanden alltid blir avbildet med horn. Vil det bety at vi gjør ham til hanrei, hvis vi velger den smale vei og tuber Gud? Hoven blir jeg enda mindre klok på. Hovdyr er arbeidstreller som må lystre pisen, og jeg kan vanskelig tenke meg at denne karen lar seg tukte. Men det mennesket som skapte Fanden med slikt utstyr, visste vel hva det gjorde og hva utstyret sto for.

Og her er fortsettelsen av vår samtale. «Er du kommet for å hente meg? Med hvilken rett, må jeg spørre?» sa jeg sint. «Jeg har ventet lenge på deg, og nå er tiden inne, Anna Elisabeth. Du skal bli med meg nå.» Slik lød ordren. Han strakte hånden ut for å gripe meg.

Jeg vred meg unna og sparket ut for å råke ham i skrittet. Men av en eller annen grunn traff jeg ikke. Jeg ropte:

«Jeg blir slett ikke med deg. Og du har ingen bestemmelsesrett over meg. Det kan du forlate deg på. For det første har jeg altfor mye ugjort til å dø nå, og for det annet vil jeg ikke ha det minste med deg å gjøre hverken nå eller noen gang i framtiden. Få det inn i skallen din først som sist.» Jeg syntes jeg måtte bruke det språket han best forsto.

Men han smilte bare det fule smilet sitt og målte meg ovenfra og ned. Det var som å bli røntgenfotografert. Uhyggen var forferdelig, og jeg kjente angsten sige over meg som et mareritt. Denne isnende angsten ga meg merkelig nok ny styrke. Det var vel selvoppholdelsesdriften i meg som gjorde meg bråkjekk og stridslysten.

Det er nå engang slik at når man blir trengt fullstendig opp i et hjørne av skrekk eller ubehag, reagerer man enten på den måten at man bringes til en slags lammende passivitet, eller man bur tvert imot bråkjekk og fleipet for å skjule hvor redd man egentlig er.

Jeg pratet i vei etter som ordene falt meg inn for å vinne tid. Jeg prøvde å finne en utvei til redning. Men hjernen var ineffektiv. Og jeg hørte meg selv si:

«Du kan bare forsvinne. Du kommer for tidlig. Og dessuten blir jeg ikke med deg - aldri i evighet. Det finnes andre makter som skal ta hånd om meg når tiden er inne - -»

«Tror du ja,» avbrøt han meg. «Hvor dum du er. Er du alltid så naiv?»

Jeg holdt på å gråte. Det var sant. I alminnelighet er jeg meget naiv. Han hadde rørt ved et ømt punkt hos meg. Jeg var naiv og redd, og jeg ville ikke bli med ham til Helvetet.

Hvordan skulle jeg redde meg ut av denne fryktelige situasjonen? Her kunne man ikke be om nåde, og lite ville det nytte. Dessuten hadde jeg ikke lyst til å skaffe ham denne fjæren i hatten. Jeg hadde ikke flere brukbare ord igjen og lukket munnen i passiv, fortvilet trass.

øynene hans brente i mine, og han fikk meg til å føle meg riktig ussel. Kanskje han hadde rett i at jeg hadde gjort meg fortjent til opphold hos ham. Burde jeg takke for innbydelsen og gjøre det beste ut av situasjonen? Men overopphetede rom har aldri tiltalt meg, og paradoksalt nok fikk jeg frysninger ved tanken på å tilbringe resten av evigheten i ildpølen.

Han sa:

«Du har gjort så mye galt i ditt liv at skal du noen gang bli ferdig med soningen, er det best du begynner jo før jo heller. Nå skal du få supe i deg den kålen du har kokt til andre.» Dermed grep han meg resolutt i armen, og jeg hadde bare å følge med. Det fantes ikke fluktmuligheter, og dessuten hadde min vilje mistet all kraft. Og vandringen gjennom Helvetet begynte. *Det skjedde på den måten at mitt liv ble kjørt baklengs. Hver gang jeg kom til et menneske eller et dyr som jeg hadde vært slem mot, skiftet jeg identitet og ble dem og måtte ta imot nøyaktig hva jeg før hadde påført dem av lidelser.* Filmen gikk i et forrykende tempo, og smerten var virkelig et helvete. Hvordan kunne jeg ha vært så innmari mot andre? Jeg hadde i hvert fall ikke ment å være det, ikke bestandig. Ble jeg ikke nå straffet urettferdig? Nei, unnlatelse av gode gjerninger var også tatt med i oppgjøret.

Jeg var krøpling og hang etter stroppen på trikken, mens mitt kontrafei satt bekvemt på benken. Jeg satt gammel og ensom på en benk i parken og ville gjerne prate med noen, men ble kaldt avvist. Jeg hadde båret sladder og ble nå skånselløst uthengt. Jeg hadde vært selvgod og måtte lide den pine å være evneveik. Ja, alle store og små synder måtte jeg nådeløst sone for.

Jeg kom til den bestialske perioden i mine barneår da jeg moret meg med å spidde sommerfugler og myrde småspurv. Min mangel på år og visdom kom meg ikke til gode i dette regnskapet. Og heller ikke ble det godskrevet meg at jeg vokste opp til kjærlighet til dyr og inderlig beklaget denne skampletten på min grønne barndom.

Verdens lidelse ble også tatt med i prosessen, for som samfunnsborger var jeg medskyldig i tingenes tilstand. Medansvaret var ikke til å komme forbi.

Men endelig var jeg ved veis ende. Jeg var nå kommet til utgangspunktet - min mor.

Men nå fikk det sannelig være nok. Lenger tilbake i tiden ville jeg ikke gå - ikke gjennom ni isolerte måneder for så å forsvinne til absolutt intet.

Jeg kjente at selvoppholdelsesdriften vendte tilbake med nok styrke til frigjøring. I et byks slet jeg meg løs fra Fanden og alt det han sto for og løp det forreste jeg kunne tilbake til meg selv, mens han fulgte hakk i hæl.

Nå hadde jeg jo sonet for alle mine misgjerninger og vel så det. Min identitet skulle ikke forsvinne ved at jeg skulle føres lenger tilbake i tiden enn livet mitt rakk. Jeg ville heller bli avviklet på naturlig måte den motsatte veien, selv om verden sannsynligvis ikke ville lide noe tap om navnet mitt forsvant fra slektsregisteret.

Han nådde meg igjen i min leilighet, og han var mektig vred.

Skulle jeg kanskje sone for framtiden også? Nei. Ikke noe forskudd. Vi var skuls!

Jeg nøt kraften og sikkerheten og så ham trassig rett i fleisen.

«Din makt er brutt, og nå kan du bare gå din vei,» sa jeg fast. «Gå! Der er døren.»

Hans makt var brutt, og han visste det. Øynene hans stakk og sprutet ild da han avfyrte denne salven før han forsvant:

«Du vant siste runden denne gangen, Anna Elisabeth, men vi to er ikke ferdige med hverandre ennå. En vakker dag kommer jeg tilbake for å hente deg, så føl deg ikke for trygg.»

«Du skremmer meg ikke mer», b jeg selvsikkert. Men jeg snakket til tomme rommet. Det hele var over. Fanden var borte.

Jeg sto ved vinduet nokså forstumlet. Hvordan kunne en sådan hendelse komme i stand? Sant nok har jeg aldri trodd på noe helvete etter døden, for livet straffer seg selv. Allikevel fant jeg ikke noen årsakssammenheng mellom mitt standpunkt i denne sak og djevelbesøket med påfølgende avstraffelse. Mine samvittighetskvaler hadde ikke manet ham fram. Nei. Hans besøk må sies å ha vært ganske uanmeldt og uventet.

Når tid er gått, kan det godt tenkes at jeg får et nytt besøk for ytterligere soning og oppsjekking. Det er for så vidt sunt å få balanse i regnskapet. Så kan man slippe hyrden av fortiden til fordel for framtiden.

Vil du ha en sønn?

<<Ålesund sommeren 1958. Jeg var der på grunn av årets norgesmesterskap i sjakk. Sjakk har vært en av mine kjæreste hobbies helt fra jeg var liten, og jeg har deltatt i en rekke turneringer, dog uten å få pokal hver gang. Nå var jeg der som delegat til kongressen og som interessert tilskuer under turneringen.

En av mine venninner er gift i Ålesund. Jeg var buden hjem til henne på laks- og jordbærmiddag. Og mens maten gikk ned, pratet vi om gamle, gode dager i Oslo, før ålesundgutten Harry Kvasnes kom til hovedstaden og

kastet sine øyne på henne.

Min venninne Ester og mannen Harry hadde gjort det godt og eide nå flere matvareforretninger i byen. De hadde også hatt hellet med seg på annen vis og frambrakt fire yndige døtre. Men en gutt til å overta farens forretning greide de ikke. Og det var sorgen på det lokale planet.

Hennes mann hadde deltatt aktivt i den siste verdenskrigen og kunne framvise krigsmedalje for mot og dugelighet. Han hadde dessuten fått et annet minne for livet, nemlig en ladning granatsplinter i kroppen.

Som vi satt der og hygget oss, sa jeg til Ester:

«Vil du ha en sønn?»

«Om jeg vil ha en sønn? Det var da også et spørsmål. Nei, det kan jeg ikke tenke meg at jeg får. Vi er nå blitt så gamle at vi har stanset produksjonen. Greide vi ikke å lage en gutt før, så får det jamen være nå.»

«Du vil gjerne ha en sønn, Ester. Ikke sant?» spurte jeg igjen.

«Jo. Det behøver du ikke å spørre om, Anna Elisabeth. Vi har ønsket oss en gutt. Men vi fikk bare jenter, som jeg selvfølgelig er veldig glad for, det er ikke det. Nei, det man ikke kan få, nytter det ikke å tenke på, det er greit nok.»

«Hør nå her, Ester. Vil du ha en sønn eller ikke? Ja eller nei?»

Hun sendte meg et blikk, sukket og sa følgelig:

«Ja.»

«Da skal jeg fortelle deg den gledelige nyhet at innen to år har du ham. Stol på meg.»

Min venninne lo.

«Vi får se. Du pleier jo å være hvass, Anna Elisabeth.»

Jeg så den gutten og visste hva jeg snakket om. Noen måneder senere ringte hun til meg for å fortelle at hun ventet en liten. Og før de to årene var til ende, fikk hun sin sønn.

Det farlige maleriet

Den lille piken var borte, sannsynligvis for godt. Som erstatning for henne kom angsten. Ikke som en permanent eller nevrotisk affære. Nei, den var bare der og ga meg en følelse av at noe skitt var forestående. Jeg kunne ikke avverge at noe «skitt» kom, men straks den ubehagelige situasjon var over, var også uroen vekk. Hvis jeg for eksempel startet med et eller annet og uroen kom, visste jeg at resultatet ble negativt.

Som motvekt mot angsten fikk jeg også en glad behagsfølelse når noe positivt var forestående.

Blant en del hendelser hvor angsten har spilt en viss rolle, har jeg valgt å fortelle denne historien.

Over hodegjerdet på min divan, som tjener som seng om natten, hadde jeg hengende et maleri i tykk og massiv treramme. Kantene rundt var skarpe nesten som en falløks, og rammen med innmat og alt veide mange kilo.

< <ikke spes.dette bilde....kun ill.

Maleriet hang på dobbelkrok, og tauet det var festet med, anså jeg for å være meget solid. Det hadde aldri falt meg inn at noe galt kunne skje.

Men sommeren 1959 begynte det. Når jeg hadde lagt meg, kom angsten, og jeg hørte stemmer som inntrengende ba meg om ikke å ligge. Jeg fikk aldri høre hvorfor. Jeg slo det vekk som tull og tenkte at det skal vel mye til før taket ramler i hodet på meg. Da må vi først få et durabelig jordskjelv. Det var merkelig at jeg bestandig eliminerte maleriet som en fare.

Stadig vekk våknet jeg svettende av angst midt på natten og for opp i sittende stilling. Men straks jeg hadde inntatt vertikalen, var angsten som blåst vekk. Jeg kunne ikke begripe hvorfor. Når jeg så la meg igjen, hørte jeg stemmer som tigget meg inderlig om ikke å ligge. Angsten kom bare når jeg lå på den divanen.

Slik gikk hele høsten, og til sist var det et mareritt å gå til sengs. Hvorfor skulle jeg ikke ligge? Det var ufattelig. Enkelte ganger ser man langt inn i framtiden, men til andre tider er

den ugjennomtrengelig som en tett mur.

Så kom julen. Og en dag i romhelgen ble jeg buden til en familie på Skillebekk.

<<(bilde fra der på 50tallet riktignok)

Da jeg brøt opp fra selskapet, tilbød en herre seg å følge meg til bussholdeplassen. Vel fremme foreslo min kavalier at vi kunne gå til neste holdeplass, da ingen buss var i sikte. Det var strålende vær med måneskinn, og vi fortsatte derfor å spasere veien fram til porten min. Jeg takket for turen og gikk opp til meg selv.

Jeg nevner disse omstendighetene med hjemturen for å vise hvordan skjebnen drev sitt spill med meg. Jeg måtte ikke forte meg hjem.

Sengen ble gjort i stand for natten, jeg kledde av meg og skulle til å legge meg - jeg sto vendt mot sengen - da jeg hørte et «tsvisj». Og der lå maleriet etter å ha laget et dypt søkk i hodeputen. Maleriet hang høyt oppe, og fallkraften var derfor stor. Hvis det hadde ramlet ned bare fem sekunder senere, ville jeg ha ligget i sengen med knust hode. Det fantes ikke en sjanse for å komme fra en sånn hendelse med livet i behold.

Snoren var som klippet over.

Etter en uke hengte jeg maleriet opp igjen. Det hadde da fått dobbel strengsnor. Slik hang det da et års tid. Men så kom angsten på nytt og likedan som sist. Nå hadde jeg lært. Det kunne oppstå tretthet i materialet i krokene denne gang. Jeg tok maleriet ned og ga det bort på grunn av plassmangel. Og siden har ingen stemme tigget meg om ikke å ligge på divanen.

Likkisten på bordet

Det var i januar 1962. Jeg satt sammen med noen kolleger ved et bord i spisesalen i Kornforretningen. Det hendte ofte at denne gjengen møttes til lunsj ved dette bordet og i lot maten gli ned med hyggelig prat.

Konversasjonen dreide seg gjerne om markedsføring av korn, indre administrative anliggender og selvfølgelig også om skjørtelengder og hattemoter fra sjokkfronten. Jeg som var alene dame i teamet, måtte stadig beundre herrenes lyst og evne til å følge opp i alle dagsaktuelle spørsmål, det være seg matsedler eller dameklær.

Denne dagen var for så vidt lik de andre dagene - til å begynne med. Praten gikk om løst og fast. Korn-forretningen skulle ha juletreffest for barn samme kveld, og denne tilstelningen ble også drøftet.

Frokostpausen nærmet seg slutt, og hver især tok hånd om matpapir og kopp for å bringe det bort til et dertil bestemt bord. Vi så på hverandre, utsnakket for denne gang, og skulle til å reise oss med det tradisjonelle lille nikket, da jeg fikk et syn.

På bordet sto en likkiste.

Jeg tror jeg ble nesten like hvit som kisten, og det for en smertefull tanke gjennom meg:

«Hvem av oss skal nå gå bort?» Alle var i faresonen.

Heldigvis klarte jeg å beherske meg og nikket igjen da de andre forlot bordet. Men tanken pinte meg. Jeg var ikke så redd for min egen del, for jeg tror at jeg vil få et mer direkte varsel når min tur kommer. Nei, jeg var redd for de andre og kunne ikke tenke meg å miste noen av disse menneskene som jeg satte stor pris på.

«For en gangs skyld kan du ha tatt feil,» sa jeg trøstende til meg selv. «Det behøver ikke å bety noe.»

Ettermiddagen gikk, og kvelden kom. Ved nitiden fikk jeg telefon fra en kollega, som hadde det sorgens budskap til meg at N. N. nettopp var død av slag. Og denne N. N. tilhørte gjengen og spiste lunsj med oss da synet kom!

Duskeluen

Jeg var 25-års jubilant i 1962. I den anledning var det utgått en innbydelse fra Hovedkomiteen til alle jubilanter landet over om å lage en studentsang til festlighetene i september.

Denne konkurransen interesserte meg. Jeg hadde i årenes løp laget atskillige festsanger til slekt og venner og til Kornforretningens årstester uten tanke på profitt av noe slag. Skulle jeg våge meg frampå her?

Etter noen ukers grubling hadde jeg fått i stand to sanger som jeg tenkte kunne gå an. Jeg tror de var av nokså ubestemmelig kvalitet. Men jeg tenkte at det fikk være med dem, for jeg ville allikevel ikke kunne gjøre meg gjeldende i en slik skarpskodd forsamling med yrkesjournalister og forfattere.

Jeg tror jeg sendte dem inn og anså saken for avsluttet.

En fin søndag like etterpå tok jeg en tur oppover Bogstadveien mot Majorstua. Våren var herlig med fuglesang og varme i luften. Og i september skulle jeg treffe mine kullkamerater igjen. Jeg måtte vel ha ny kjole for anledningen. Jeg var jo noen år eldre enn de andre. Ville aldersforskjellen ødelegge gleden for meg? Slik gikk jeg og fabulerte om likt og ulikt til jeg nådde Schultz gate.

Da ser jeg noe som kommer rundt hjørnet og mot meg. Det er en duskelue som svinger lystig med dusken. Jeg stanser og blir stående og stirre på denne luen, som vifter foran meg. Og så får jeg høre «Sønnavindvalsen» uten tekst.

Jeg begynte straks å lage rim og vers, mens jeg så på duskeluen, og med ett var sangen ferdig.

Jeg småsprang hele veien hjem av frykt for å miste versene. Skrivemaskinen kom på bordet i en viss fart, og sangen ble nedskrevet.

«Duskeluen» ble premiært og har senere vært brukt av alle etterfølgende 25-års jubilanter.

Den er nå innspilt på grammofonplate.

Inspirasjon? For meg var det et syn. En levende duskelue svevet mot meg og ba om å bli skrevet om, samtidig som melodien ble gitt meg.

Brannen

En av mine naboer kom til meg og sa:

«Jeg er så fryktelig spent på noe, tror De at De kan finne ut av det?»

Hun satte seg på en stol uten å si mer. Jeg ba henne fjerne ringer og armbånd og tok hennes hånd i min. *Jeg var forlengst kommet til det resultat at metaller virket forstyrrende og brøt eller hemmet strømmen som skulle gå fra mediets hjerne via armene til min hjerne.*

Det gikk en liten stund, og så kom bildene.

«Deres datter ligger på sykehuset for en operasjon i mageregionen. Stemmer det?» sa jeg.

«Det stemmer. Mer.»

«Deres svigersønn har nettopp kjøpt billett til Tyskland. Det gjelder en forretningsreise. Stemmer det?»

«Det stemmer. Fortsett.»

Jeg kjente denne «elektriske» strømmen fra henne og fortalte flere ting fra nåtiden, som jeg på forhånd ikke visste om, og ga tips om framtiden. Om mine utsagn dekket dette «noe» hun var spent på, vet jeg ikke. Jeg kan ikke bestandig råde og styre over hvilke bilder jeg skal få se. Jeg må ta det som kommer. Men som jeg satt der med hennes hånd i min, kom et stygt bilde. Det var en grufull brann, og jeg sa:

«Jeg ser et hus som brenner like i nærheten av Oslo, og to mennesker kommer til å stryke med. De kan ikke reddes ut.»

Etter dette synet kunne jeg ikke se flere bilder. Jeg tror jeg fikk et lite sjokk.

Hun gikk, og jeg ble alene med angsten for det som måtte komme til å skje.

I tre dager fulgte jeg spent med i kringkastingens og avisenes nyheter. Den fjerde dagen skjedde det. Da jeg hadde lest om tragedien i morgenavisen, slapp den pinefulle angsten i meg. Nå var det fullbyrdet som jeg med gru hadde gått og ventet på.

Forstyrrelse i fargesynet

Jeg kan ikke huske når det skjedde første gang. Jeg lå i sengen med ansiktet mot veggen, som var svakt opplyst tidlig en morgen.

Dynen kom til å dekke det ene øyet, og dermed ble veggen fargeløs eller blek grå. Når jeg så fjernet dynen, fikk veggen sin normale farge tilbake. Det var altså det ene øyet som fusket. Om en stund funksjonerte det igjen normalt.

Noe senere lå jeg og solte meg i Slottsparken, og fenomenet gjentok seg der, bare med den forskjell at fargen ikke ble borte, men forandret seg. Det ene øyet registrerte den friske gressfargen som grågrønn. Også denne gangen gikk tilstanden over etter en kort stund.

Så fikk jeg akutt tap av fargesynet. I noen sekunder så jeg bare svart og hvitt. Det har hendt flere ganger.

I vinter var jeg på restaurant med en venninne. Den kvelden fantes det ikke snø i Oslo. Da vi kom ut, så jeg hvite gater og snøflak i luften, og jeg sa:

«Du verden som det snør. Det er jo hvitt over alt.»

«Snø? Hvor har du det fra? Jeg kan ikke se snø noe sted,» fikk jeg til svar.

«Pussig. »

Men om en liten stund ble de svarte husene grå, og gatene og alt det andre fikk sin naturlige farge tilbake.

Noen kvelder senere var jeg i sjakk-klubben. Som før fortalt, spiller jeg sjakk. Brettet vi bruker, har lys beige- og mørke brune ruter som skal gjelde for hvitt og svart.

Da skjer det at de brune feltene blir blå.

Jeg fortalte det til de andre. Og noen pekte på et landkart med blått hav om, som hang på veggen, og spurte om fargen var så blå som havet der. Jo, den var det. Det varte en god stund denne gangen før den normale fargen kom tilbake.

Mitt fargesyn er testet og funnet å være meget tilfredsstillende.

Det er kanskje spennende og praktisk å skifte farge på tilværelsen en gang iblant. Men jeg ville allikevel foretrekke til enhver tid å se verden slik den virkelig er, selv om den kan fortone seg kjedelig av og til.

Karaktertydning i TV

Ad Lib. Det var et fristende og morsomt program med Rolf Kirkvaag og Robert Williams.

Jeg ble bedt om å komme til konferanse i Fjernsynet hos regissøren Bob, som han populært ble kalt istedenfor Robert.

Jeg innfant meg til konferansen, og vi satt og drøftet opplegget. Det var meningen at jeg skulle opptre som karaktertyderske. Jeg foreslo også at jeg skulle vise mine telepatiske kunster på noen fra salen, men da sendingen gikk direkte, våget han ikke å ta den sjansen. En klikk eller et jernteppe ville ikke vært morsomt, og sant er det.

Men som vi sitter der, sier han til meg:

«Kan du se hva som skal hende meg i nærmeste framtid?»

Dette spørsmålet har jeg under forskjellige omstendigheter hørt mange ganger i mitt liv, og oftest har jeg latt det gå hus forbi. Jeg er ikke en automat man kan putte et spørsmål i for å få et svar ut. Når nå dette spørsmålet kom fra ham, var det som om han hadde åpnet et kraftverk ved å dra i en spak, for igjen å snakke i bilder. Jeg kjente strømmen komme. Nå var Bob ikke lenger i Fjernsynet på Marienlyst, nei, han var i Spania. Et spansk levende kart var bak ham.

«Du må snart havne i Spania,» sa jeg. «Det kryr av spanjoler rundt deg.»

«Det kan jeg vanskelig tenke meg,» repliserte han. «Jeg har ikke noen planer om å reise dit. Du skulle vel ikke ha tatt feil av Spania og et annet land?» «Nei,» forsikret jeg. «Det blir Spania. Du blir heller ikke lenge i fjernsynet. Andre oppgaver venter deg.»

Omkring fjorten dager senere ringte en herre i fjernsynet til meg for å fortelle at Bob meget overraskende hadde fått invitasjon til Spania og skulle reise straks.

Det stemte at han forlot arbeidet i fjernsynet. Men jeg sa ingen ting om at han ikke skulle komme tilbake dit senere.

Dagen kom da jeg skulle opptre i Ad Lib. (Faktisk progr.t.v.bilde)

Vi var i garderoben på Edderkoppen for sminking og puss. Fjernsynsfolk kom til meg og ville at jeg skulle se på hodeskallen deres. Det kunne jo tenkes at den satt inne med noe de selv ikke hadde oppdaget. Jo, det var nesten som å ga på

skattejakt. Vi hadde god tid før forestillingen, og jeg kartla og bestemte karaktertrekk villig vekk i ventetiden.

<<Leif Juster satte seg hos meg og spurte:

«Kan De se noe om meg?»

Jeg tok ham i hånden og kjente den underlige strømmen. Og jeg sa:

«Noen vil komme inn i bildet som kaller seg for Deres venner. Og med hensyn til Edderkoppen, vil den komme i drift, men snart avvikle igjen.»

Etter denne forestillingen ble «Justers venner» dannet. Og Edderkoppens historie er nå kjent.

Søte Unni Bemhoft spurte meg om jeg hadde nyheter til henne, og jeg svarte at hun snart ville få med barn å gjøre.

Vi traff hverandre på NOPA's julebord samme året, og hun sa:

«Kan du huske at du sa til meg den gangen vi var med i Ad Lib, at jeg skulle få noe med

barn å gjøre. Like etterpå ble jeg oppringt fra kringkastingen som spurte om jeg ikke kunne overta en barnetime, hvilket jeg selvfølgelig gjorde.»

Den karaktertydningen jeg viste i fjernsynet, må sees i sammenheng med at dette var show, hvilket begrenset det hele nokså mye. Kall det derfor bare en smakebit.

Testen

Jeg fikk i oppdrag å skrive sanger for kringkastingen. Noen av dem ble også brukt av Frank

<<Nordli. Han kom en gang hjem til meg for å drøfte sangopplegg, samtidig som han gjerne ville prøve mine telepatiske evner.

Og testingen foregikk slik:

«Anna Elisabeth. Kan du se hva som skal hende meg i nærmeste framtid?»

Han satt i godstolen og jeg på divanen, og jeg behøvde ikke å holde ham i hånden, som jeg ellers ofte må ved tankeoverføringer.

Jeg slappet helt av og lot tenkeapparatet hvile.

Det tok ikke lang tid før filmen begynte å rulle, og det ene bildet etter det andre kom og forsvant. Av og til er jeg i slike situasjoner ikke helt klar over om bildene er inni meg, eller om jeg ser dem i rommet. Jeg sa til ham:

«Jeg ser en lang vei over Nordpolen, og jeg synes å se deg i et fly på vei til Amerika, til et meget tettbebygget strøk. Hvorhen vet jeg ikke.»

«Tror du at det blir noe av denne turen?» spurte han.

«Ja. Absolutt. Jeg ser den jo,» sa jeg uten å nøle. «Da må jeg fortelle deg at vi hadde et møte i formiddag og drøftet hvorvidt jeg skulle ta en tur til New York eller ikke i forbindelse med et ungdomsprogram. Turen ble ikke definitivt bestemt. Ser du mer?»

«Når du kommer tilbake, får du straks en tur til Sørlandet og en liten stund deretter en tur til Finland,» fortsatte jeg.

Det inntraff også. Siden har han jo vært mye på farten. Hva jeg ikke har sagt, er at jeg ser ham nå i Sør-Amerika en gang i framtiden.

Så valgte han en annen testmetode. Han nevnte et fornavn på en person og ba meg beskrive vedkommende, fortelle om yrke m. v.

Også her ble tankene hans overført til min hjerne, og jeg fortalte om alder og utseende inklusive klær og beskrev arbeidsstedet. Men tittelen på yrket klarte jeg ikke.

Jeg tror han nevnte fire eller fem forskjellige navn, og han sa at alt stemte, også i et par tilfelle hvor jeg måtte beskrive boligforholdene. For én person så jeg en skranke med en mengde pengesedler og sjekker, men ordet bank så jeg ikke. Vedkommende arbeidet nemlig i en bank.

I mange andre tilfelle har jeg kunnet se vedkommendes yrkestittel som en etikett, uten å få noe klart bilde av arbeidsstedet. Hvorfor det har seg slik, aner jeg ikke.

Plutselig sa jeg til Nordli:

«Jeg ser et navn som betyr veldig mye for deg. Og navnet er Håkon. Men jeg kan i farten ikke se hvordan han er knyttet til deg.»

«Det er min sønn. Vær så snill og beskriv ham.»

«Han virker så gul på meg. Og så leker han med byggeklosser,» svarte jeg.

«Ja, han fikk på seg en ny overalls i morges. Og den er sterk gul i fargen. Han leker også mye med byggeklosser,» var hans kommentar.

«La meg se om jeg kan overføre mine tanker til deg,» foreslo jeg. «Jeg har forsøkt mange ganger før med andre medier og har ofte lyktes.»

Det var en hel del ting på bordet, og jeg noterte en av tingene på en papirlapp. Det var en blyant. Så bød jeg ham ta en av gjenstandene. Han adlød og tok blyanten, som han etterpå fikk se skrevet på lappen.

Vi snakket om spiritisme, og jeg fortalte at jeg en gang på nære nippet hadde fått lov til å overvære en seanse. Det var den gang åndemaningen ikke bare var vanlig selskapslek, men også ble drevet meget alvorlig i enkelte kretser. Metodene var ytterst forskjellige.

En yrkesspiritist ved navn frøken Jakobsen hadde samlet noen tilhengere, og maningen foregikk på den måten at de satt og dannet kjede rundt et bord med fingertuppene på treplaten.

Jeg hadde godt kjennskap til denne magiske ringen gjennom en venninne av meg som selv var blitt medlem. Om jeg ikke også kunne tenke meg å bli med?

Hun ga meg inngående referat fra møtene. De satt rundt bordet med sprikende fingrer på bordflaten, slik at lillefingrene kontaktet naboenes lillefinger, mens øynene var lukket og sinnet rent. I denne ringen var frøken Jakobsen, og det var hun som skulle formidle kontakten med det hinsidige. Alle spørsmål måtte gå gjennom henne. Sekretæren satt på en stol for seg selv med en skriveblokk i fanget og ventet som en annen stenograf på diktat.

Hun startet forestillingen med å anrope kontrollen, og det kunne ta sin tid. Kontrollen kunne være en eller flere ånder som fungerte som portvakter eller forværelsesdamer.

Om en stund begynte ansiktet til spiritisten eller mediet å rykke, og munnen la seg i avventende folder. Det var alltid et spenningsmoment om hvorvidt kontrollen kunne norsk eller ikke - om det var tolk for hånden i tilfelle språkvanskeligheter - og sist, men ikke minst, om kontrollen ville svare på anrop.

Hvis ingen ting skjedde, anropte hun på nytt:

«Er kontrollen til stede? Er kontrollen til stede? Vil kontrollen være brydd med å svare oss? Er kontrollen til stede?»

Og kontrollen kom alltid til sist. Når så de høflige formaliteter var over, og kontrollen hadde innhentet tillatelse til å slippe mediet løs på selve åndesjefen eller øverste vakthavende, for samfunnssystemet der var planmessig oppbygget på alle måter, fikk hun avfyre batteriet med spørsmål.

Det gikk vanligvis bra, for de utenlandske åndene hadde gjerne tolk med seg. Da var det verre hvis en stril eller en harding kom. Og mens mediet formidlet spørsmål og svar, ofte nokså utydelig framsatt ettersom hun var i trance, satt sekretæren og nedskrev resultatet på blokken så svetten haglet.

Når så seansen var over, fikk medlemmene en kopi av nedtegnelsene med varme hilsener fra kjente og kjære, eller nye venner, hvis *jordiske hylster* kanskje hvilte i asiatisk eller afrikansk jord.

Det var umulig at jeg kunne få slippe til sånn uten videre. Nei, jeg måtte pent sitte i entréen og vente på «adgangstegn». En fremmed ble alltid møtt med stor skepsis, som rimelig

var. Kanskje jeg var en vantro og uren av hjertet - eller i verste fall en spion -?

Kontrollen var meget nøye med hvem som slapp til, og kunne bli furten, for ikke å si forbannet, hvis noen kom bare for å holde ap med ham. Det var han som skulle avgjøre om jeg fikk lov til å delta eller ikke.

Ja vel. Jeg fikk finne meg i formalitetene, jeg som andre. Man er jo samfunns-minded og vet at etiketten er den viktigste disiplin i maskineriet. Jeg husker at jeg tilbrakte ventetiden med å studere de forskjellige hattene til gjestene, og fant ut at det var noen snurrige tingester. De var så snåle at jeg tenkte at de som bærer dem, iallfall er interessante oppå hodet.

Etter en tid kom min venninne ut og beklaget dypt at det hele gikk i vasken. Kontrollen hadde blitt meget sint og på det bestemteste nektet å formidle kontakten til sjefen, hvis slike som meg fikk adgang.

Jeg var hår i maten. Min venninne fant nektelsen så urimelig at hun ble like sint som kontrollen og sa takk for seg i ånderingen og forlot stedet i følge med meg.

Jeg spurte Frank Nordli om han hadde lyst til å se hvordan man maner med glass. Jeg sa at jeg selv aldri hadde trodd på det tøvet, men har funnet det morsomt på grunn av tankeoverføringen.

Jeg rigget til arket med alfabetet og fant fram et glass. Jeg må tilstå at sjelden har et glass vært mer uvillig til å gå. Men det kom da omsider i drift og fortalte navnet på Nordlis kone, hvilket var det han spurte om.

Til sist skulle jeg forsøke suggestion på ham på oppfordring. Jeg hadde fortalt ham at jeg noen ganger hadde suggerert vekk smerter hos folk.

For å nevne noen tilfelle: En kollega hadde en dag nokså ondt i kjeven på grunn av en tannbyll. Jeg tilbød meg å ta smerten vekk og la hånden på kinnet hans. Det tok ikke lang tid før smerten forsvant, og den kom iallfall ikke tilbake den dagen.

En annen gang hendte det på et rekreasjonssted, hvor en pasient hadde fått sånn tannpine, og hvor ingen lege var til stede da hun aller mest trengte ham. Jeg rettet det samme spørsmålet til henne og la hånden på kinnet hennes. Hun ble borte et øyeblikk og rykket til med hodet. Etterpå gikk tungen flittig i munnen, og hun kunne ikke forstå hvor det var blitt av tannpinen. Hun bekreftet at bevisstheten hadde vært borte et blunk. Tannpinen kom ikke tilbake de fjorten dagene jeg hadde igjen av mitt opphold der.

Nå må jeg fortelle at jeg hadde drevet eksperimenter med henne før. Disse var selvfølgelig helt ufarlige og med hennes vilje.

Vi var i salongen. Jeg stokket en ganske alminnelig kortstokk og la den på bordet.

«Vær så god og ta av til ruter åtte.»

Hun tok av en bunke og viste fram ruter åtte. Jeg stokket igjen og ba henne ta av en farge. Den stemte. Det var meget rart at hun kunne finne fram til det riktige kortet i en stokk på 52 blad som var godt blandet og i ukjent orden for oss begge. Vi gjorde flere forsøk, og jeg kan ikke huske klikk noen gang.

For mange år siden satt jeg hos en venninne i Wergelandsveien 5 med samme eksperiment. Vi holdt det gående flere timer uten bom.

Men andre ganger har jeg forsøkt uten å lykkes. Denne piken på rekreasjonsstedet og jeg foretok også andre prøver, bl.a. skulle jeg fortelle hva hun tenkte på. Hun var et veldig fint medium, og det var derfor lett å få klaff. Hun betraktet meg som en slags trollkjerring, og når jeg så la hånden på hennes verkende kinn, var hun en meget suggestiv materie, som reagerte automatisk på mine magiske ord:

«Tannpine, jeg byder deg forsvinn!»

Jeg husker en situasjon i fjøset vårt på Husøya. En høne hadde vaglet seg på en stakk, og jeg fikk sånn ubendig lyst til å få denne hønen til å gjespe. Jeg stirret fast på den en stund og befalte så:

«Gjesp,»

hvoretter hønen gjespet lydig.

Jeg gjentok ordren, og hønen gjespet. Og slik fortsatte vi i ett kjørtill den hadde gjespet til sammen 36 ganger. Da syntes jeg synd på den og mente at det kunne være nok.

Småjente som jeg var, hadde jeg ennå ikke hørt hva suggestion var for noe. Men jeg forsto at en sterk vilje kan betvinge en svakere, hvis man går inn for det. - Videre forsto jeg også at en sterk vilje kan la seg betvinge av en svakere, hvis mediet ikke yter bevisst motstand.

Men å suggerere Nordli var en annen sak. Jeg fant på at han skulle få en forferdelig tørste, og at munnen hans skulle føles full av sand. Han reagerte som om dette var tilfelle og sa etterpå at det ikke var spill.

Tenk på hvit snø eller hvite skyer

Hvor mange hundre eller tusen jeg sammenlagt har truffet i mitt liv i selskaper eller på annen måte, som har bedt meg om å lese deres karaktertrekk eller se inn i deres framtid, skal være usagt. Antallet er iallfall stort.

Dersom jeg for mange år tilbake hadde planlagt å skrive denne boken, ville jeg ha samlet på verdifullt stoff med data og gode greier. Først nylig begynte jeg å tenke på den, og da etter oppfordring fra annet hold. Det jeg skriver om, er ting og hendelser som har bitt seg så godt fast i min hukommelse at jeg ikke kan komme til å avvike fra sannheten.

I dette avsnittet har jeg tenkt å nevne noen få av alle de syner jeg har hatt om personer som har bedt meg se. I enkelte tilfelle må jeg imidlertid endre skildringen litt uten at den mister sitt sannhetspreg, for at vedkommende ikke skal bli hengt ut.

Når jeg skulle fortelle noen noe, innledet jeg gjerne med at de måtte slappe riktig godt av og tenke på hvit snø eller hvite skyer. Vedkommende ville derved få indre ro og slappe av. Jeg vil be leseren om å sette seg godt til rette og tenke på en hvit sky. Kan De kjenne hvordan den beroliger og jager stress og nevrose på flukt?

Jeg tror at dersom nevrotikerne ble foreskrevet som kur flere ganger om dagen å tenke på hvit snø eller hvite skyer, ville mange av dem komme seg lykkelig over kneiken.

En dame som var ulykkelig på grunn av ensomhet og manglende partner, spurte meg til råds i denne for henne fortvilte sak. Jeg ba henne gå til en bestemt dansetilstelning på en bestemt dato. Hun ville da treffe en enkemann, som skulle bli hennes oppvartende kavalier. Rapport: Hun gikk, og hun traff ham.

En dame vantrivdes på arbeidsplassen og på hybelen og lurte på hva hun skulle gjøre for å

bedre situasjonen. Jeg så innen fjorten dager en ny kontorjobb med tilhørende hybelleilighet. «Les «*Stilling ledig*» i *Aftenposten* denne uken,» sa jeg.

Rapport: Det gikk i oppfyllelse, og jeg ble buden hjem til henne for å beskue den hyggelige hybelleiligheten hun hadde fått.

Jeg traff en dame som lå i skilsmisse med sin mann. Dette møtet foranlediget at jeg så politikonstabler rundt omkring henne. Etter innhentet tillatelse til å fortelle hva jeg så, sa jeg til henne at hennes mann måtte ha begått kriminelle handlinger før de giftet seg. Hun bekreftet dette.

Et eller annet sted og på en forunderlig måte traff jeg en mann som rakte meg hånden sin og spurte om jeg kunne fortelle noe om ham. Jeg sa at denne hånden var en forbryters hånd, og at hans yrke måtte ha med sprengstoff å gjøre. Jeg visste ikke noe om ham. Noe senere kom hans bilde i avisen, og han ble fengslet for skapsprengning.

En dame var vel plassert på et bra kontor. I et selskap ba hun: «Anna Elisabeth, fortell litt om meg.» Jeg så at hun snart ville komme til å si opp posten sin og dra til Amerika på grunn av et dødsfall. Etter tre uker døde en norskamerikansk onkel av henne, og alt gikk som jeg sa.

«Tenk på hvit snø og slapp av. Tenk på en stor flate med hvit snø. Kjenn hvor den roen og freden siger inn over Dem.» Han tenkte på hvit snø. Og han slappet av. «Jeg ser et rart merke under det venstre brystet, men operasjonssår er det ikke.» (Mannen var selvfølgelig påkledd). «Jo, det er et arr etter et bajonettstikk som jeg fikk av en tysker,» svarte han.

En dame hadde jobb på en restaurant. «De vil meget snart si opp stillingen. Veien går rett mot vest og deretter mot syd. De vil komme til å arbeide under mye sol.» Rapport: Hun sa opp stillingen, forhyrte seg og måtte til New-York for å kontakte båten, som gikk i trofefart.

En ukjent dame hadde moro av at jeg skulle fortelle om kroppen hennes. Jeg sa: «De har smerter i knehasene. Bekkenbenet er skjevt, og den høyre hoften er pinefull. Legen har forordnet at De skal bruke korkhæl på den ene siden for å rette opp hofteleddet. De er plaget av migrene. Korsryggen er dårlig. De har nylig latt den røntgenfotografere. Dessuten har De rengjøring som yrke.» Jeg påla henne nøye å følge legens anvisninger. Ingen av de kroppslige skavankene kunne sees utvendig på henne.

Hun bekreftet at alt det jeg hadde sagt, stemte til punkt og prikke.

Og til sist denne: Hun var en søt, dansk pike som jobbet på Fornebu. Hun hadde eksamen artium, leste jus ved siden av jobben og hette Dorte Jessen. Jeg ble kjent med henne og buden hjem til hennes hybel.

Vi satt og pratet over kaffekoppen, og hun spurte meg om jeg trodde hun ville klare å ta juridicum. «Nei, du vil aldri komme til å fullføre studiet. Ekteskapet venter med alle tiders mann. Men kast deg ikke bort til den mannen som nå blunker til deg.»

For en del år siden var jeg i Egypt. Og som vi nå drøftet verdenssituasjonen på bred basis, steg dette landet klart fram. Jeg fikk se min danske venninne på ryggen av en kamel, og jeg avbrøt henne midt i en lang utredning om fredskorpsets betydning med:

«Dorte, nå kommer du til Egypt. Du rir på en kamel. »

«Hvordan skal det gå til,» smilte hun hoderystende. «Så kort tid jeg har vært ansatt i SAS,

kan jeg ikke vente å få billett til annet enn småturer. Og selv småturer må jeg nok ennå vente på.»

«Du kan bare begynne å pakke kofferten, for reisen er like rundt hjørnet,» forsikret jeg. «Og du kan drøye med å pakke ut kofferten når du kommer tilbake, for du skal også til Japan.»

Bare fjorten dager etter denne samtalen var hun i Egypt. Og et par måneder etterpå fikk hun fribillett til Japan.

Jus ble det ikke, men prakteksemplaret av en ektemann kom, og spør om hun er lykkelig. -

Snøraset i Nesna

En dame var på besøk hos meg. Hun er et meget nytt bekjentskap, og vi har derfor på langt nær snakket ferdig med hverandre.

Hun er opptatt av inkarnasjon og av tro på at menneskene gjennomgår en foredlingsprosess ved flere jordeliv. Tanken hennes er sympatisk og spesiell trøsterik for alle som fikk utlevert dårlige kort ved ankomsten til verden. En vanfør kan komme tilbake til en ny tilværelse med friske og velskapt lemmar

- en blind kan en gang få se - en fattig kan bli rik
- en uskjønn kan bli vakker - og et dårlig sinnelag kan bli godt og edelt. Alle muligheter er til stede for dem som får sjanse til å leve flere jordeliv.

Jeg har forsøkt å overbevise henne om at det er fysisk umulig at alle mennesker har levd et liv tidligere.

Hvis man går bakover i tiden eller kjører menneskets historiske film baklengs, vil antallet aktører skrumpe stadig inn, for til sist å bestå av bare noen få eller to ifølge Bibelen. Hvordan kan da sjelene til disse to dekke sjelsbehovet for de milliarder mennesker som bebor jordkloden i dag? Ta dessuten i betraktning den økende tilveksten. Enten må noen sjeler nyskapes, og da kan de ikke ha levd før, eller så må en sjel atomsplittes eller celledes eller simpelthen slås i stykker til mange små sjel-biter for at det skal bli nok sjeler til alle de fostrene som venter på identitet og innføring til jordelivet.

Hun sier at mine argumenter er uholdbare, og det kan godt være. Jeg tenker ellers ikke så mye over disse problemene. Mitt liv har vært slitsomt og har stått i sykdommens tegn og gir derfor ikke mersmak. Når det gjelder mitt «jeg»s identitet og foredling, tror jeg ikke på mirakler. Jeg får være den jeg er -noen til forargelse og noen til glede.

Denne damen har sikkert større horisont enn jeg, og hennes tro på og lyst til at alle mennesker gjennom utallige jordelivs foredlingsprosesser skal skinne som det pureste gull på den ytterste dag, er en ønskedrøm som avtvinger min respekt. Dersom folk flest tenkte mer på foredling og oppbygning enn på forråing, begjær og destruksjon, ville verden ikke ha blødd og verket slik den gjør i dag.

I samtalen kom vi inn på mine underlige evner, og hun sa:

«Kan du bevise at du har sånne syner? Det er lett etterpå å si at du så det forut.»

Det var en utfordring. Hvis jeg nå fikk et syn, kunne hun selv få anledning til å kontrollere meg.

Da vi senere sto i entréen, og hun skulle gå, kom synet. Det var et fryktelig bilde, og jeg sa til henne:

«Hvis du vil ha bevis, så skal du få det. Vær snill og husk hva jeg nå forteller deg. Jeg ser et ras, jeg tror det må være i Norge. Ja, det er i Norge, men jeg kan ikke se hvor. Jeg ser et bratt fjellheng, og det er et snøras, og hus blir feid vekk og menneskeliv går tapt. Glem nå ikke hva jeg har fortalt deg.»

Dette var på nyåret 1967. Den 17. januar kunne vi lese i alle landets aviser om det grufulle snøraset som hadde gått i Nesna.

Firkløveren

For mange år siden, da jeg var liten pike og bodde på Husøy, fant jeg en gang en firkløver. Nå er firkløver et sjeldent funn, som kan vekke begeistring, ettersom den går for å være en lykkebærer.

Det var imidlertid ikke den gjengse folketroen som gjorde meg så glad, der jeg sto med de fire grønne bladene i hånden. Nei, jeg så at min kjæreste hobby ville bringe meg hell og lykke en gang i framtiden. Jeg måtte bare ta godt vare på firkløveren min.

Hvor jeg fornemmet verden vakker der ute på marken. Det var musikk når ospeløvet dirret i vinden, og når humlen suste forbi. Kunne det virkelig være sant at min kjæreste hobby skulle bli mitt livsverk i framtiden?

«Men ta godt vare på meg, og glem meg ikke,» hørte jeg firkløveren si til meg.

Jo, jeg skulle ta vare på den. Den skulle følge med meg over alt, det var brennsikkert.

Jeg sprang hjem og la kløveren i press i en skolebok, og jeg tenkte: «Nå har jeg tre hobbies som jeg er like glad i. Jeg elsker å spille på orgelet vårt. Jeg elsker å spille sjakk. Og jeg elsker å skrive dikt. Hvilke av disse tre skal komme til å bety mest for meg?»

Da jeg forlot Husøya, passet jeg på at firkløveren fulgte med til Narvik. Men så tenkte jeg mindre og mindre på den, og da jeg senere dro til Oslo, var den stakkars kløveren ute av sinn, der den ble latt tilbake i en eller annen bok i Narvik.

Det gikk mange år, og en gang jeg var nordpå etter krigen, fant jeg i uthuset vårt i en kasse

noen gamle bøker som tilhørte meg. For moro skyld tok jeg to-tre stykker med meg for å ha et minne fra barndomstiden.

I Oslo anskaffet jeg meg mange andre bøker. Alle har fartet mye omkring og har vært lest og banket og støvsuget. Men aldri så jeg mer til firkløveren, og aldri tenkte jeg på den heller.

Så skjedde det for noen få år siden at jeg ga en del bøker til et gamlehjem. De fikk alle de bøkene jeg hadde i en bokhylle - og hyllen etterpå.

Nå var dette hjemmet ikke lenger unna enn at jeg kunne bære bøkene dit børvis på armen i noen vendinger.

Da den siste vendingen var gjort, og jeg gikk inn til meg selv, så jeg firkløveren midt på gulvet. Den holdt på å bli båret ut av huset og hadde i siste liten hoppet ut av en bok. Slik måtte det ha foregått. Jeg kjente den straks igjen.

Den hadde nok fulgt med i en av de bøkene jeg tok i Narvik. Hvorledes den etterpå har klart å overleve hos meg uten for eksempel å havne i støvsugeren, er ufattelig. Enda mer ufattelig er det at den i så mange år har kunnet holde seg skjult - hvorfor skjult?

Men da firkløveren var i ferd med å bli båret ut ville skjebnen at den skulle falle av lasset. Jeg satte den i glass og ramme og hengte den på veggen. Da det var gjort, fikk jeg svar på hvilken hobby som skulle komme til å bety så mye for meg. Det var versemakeri. Radio og fjernsyn begynte å kjøpe sanger av meg, og grammofonselskapene kom inn i bildet.

Norsk Etnologisk Gransking

En dag ble jeg overrasket av en telefonoppringing fra en kvinnelig journalist i *Alle Kvinner*. Om jeg hadde noe imot å la meg intervjuet? De ville gjerne ha en artikkel om min synske evne. Kunne hun få stikke hjem til meg med blokk og kamera?

Jo, det måtte hun så gjerne få lov til.

Jeg gjorde i stand et enkelt kaffebord og får over fjeset med pudderkvasten. I gamle dager fotograferte jeg godt nok, og hadde stor glede av å gi bort mitt kontrafei, som gjorde meg mange år yngre. Men når man er smågammel, skal man ikke lenger tro at kameraet er snilt.

Intervjuet fant sted, og artikkelen kom i bladet i begynnelsen av februar 1967.

Denne artikkelen utløste et skred av henvendelser fra det ganske land. Det kom massevis av brev og telefoner, og folk innfant seg på døren og ville ha råd for likt og ulikt.

Jeg plukket fortrinnsvis ut de brevene som inneholdt svarporto. Det ville jo bli en urimelig belastning på min økonomi å spandere både porto, ark og konvolutt, for ikke å snakke om tid. Jeg satt i en hel uke og skrev svar, men måtte så si foreløpig stopp. Brevene fortsatte å komme, og noen av dem som hadde fått svar, skrev på nytt om andre problemer, eller fordi de gjerne ville starte brevveksling med meg, som de sa.

Når jeg får litt pusterom, skal jeg ta brevbunken fram igjen og se hva jeg kan gjøre med resten.

Norge later til å være et fritt og lykkelig land. Folk tror at menneskene har det godt på alle slags vis. Det er bare i u-landene og krigsherjede områder at angsten og nøden og fortvilelsen banker på.

Etter å ha lest gjennom den svære bunken med brev som jeg har fått, og snakket med dem

som kom til min dør, må jeg si at Norge er et land i sorg. *Familiefæider, sykdom, økonomiske vanskeligheter, kriminalitet, misunnelse og hat og oppgitthet over kroppslige og sjelelige defekter innenlands ville tynge bra i vektskålen mot internasjonale sørgeligheter.*

Men ikke kan jeg gjøre annet enn å gi disse ulykkelige et trøstens ord. Og får jeg et hyggelig «syn» for deres framtid, skal de få det på kjøpet.

En dag fikk jeg en annen telefonoppringing. Denne gangen var det fru Selbo i Norsk Etnologisk Gransking som gjerne ville ha en prat med meg. Om jeg kunne tenke meg å ta en tur til Bygdøy, hvor kontoret var?

Det lød da spennende nok, og jeg lovet å komme. Jeg dro dit ut og hadde en tre timers samtale med fru Selbo. Hun hadde på forhånd laget i stand et milelangt spørreskjema angående min synskhet og andre fenomener jeg hadde registrert. Samtalen forløp stundevís som spørsmål og svar, og stundevís som fortelling fra min side.

Noen av spørsmålene:

«Merker De noen forskjell på synene når De er i nærheten av elektriske ledninger?»

«Har De merket om synene blir tydeligere når De er vendt mot en bestemt retning, for eksempel mot vest eller øst eller syd eller nord?»

«Hvordan er disse bildene De snakker om? Er det noen ramme rundt dem, eller mangler de konturer i periferien? Om ytterkantene flyter ut uten noen avgrensning osv.»

Fru Selbo brakte meg av og til inn på tankebaner jeg selv ikke hadde hatt. Og det hendte at jeg kom i tvil. Jeg hadde aldri tenkt på at himmelretningen kunne være en bestemmende faktor i denne sak, for å nevne noe.

Noen dager senere ringte fru Selbo meg igjen. Ytterligere samtale med meg var ønskelig. Hun kom da i følge med sin mann til meg, og jeg besvarte nye spørsmål. Under dette besøket foretok de noen prøver, vesentlig i telepati, og etter fru Selbos utsagn besto jeg prøvene fullt ut.

Jeg hadde forutsett ulykken som skulle skje på Cape Kennedy, at noen astronauter skulle forulykke ved prøver og ikke ved oppskyting.

Mens dette ekteparet var hos meg, fikk jeg et nytt syn, som reprise på et jeg nylig hadde hatt, og det var en astronaut som krasjet under landing. Jeg så satellitten i rasende fart mot jorden, fordi noe var galt, og at mannen ble smadret. Jeg forsto synet slik at hendelsen var meget nær, og at det gjaldt den første astronauten som gikk opp. Men jeg kunne ikke oppfatte hvilket land som kom til å skyte opp den satellitten.

Kort tid etter fru Selbo og hennes manns besøk hos meg, forulykket den russiske astronauten Vladimir Komarov slik jeg hadde forutsagt.

Jeg fikk atter besøk av dette ekteparet. Nå hadde de båndopptaker med og enda flere spørsmål som trengte svar. Nye prøver ble også foretatt. Disse to har satt vitenskapens søkelys på meg, og kanskje ekteparet kan løse gåten Anna Elisabeth.

Kollisjonen i Magdeburg

En dag i juni 1967 traff jeg Eigil Beck. Vi tilhører samme studenterkull og har snakket en del sammen under forskjellige festligheter vårt kull har vært ekspert i å få i stand. Jeg ble ikke det minste forbauset da han sa:

«Anna Elisabeth. Jeg har hørt at du ser mer enn oss andre dødelige og at du heller ikke benekter at du er synsk. Kan du ikke gi meg et lite bevis på at dine spådommer virkelig går i oppfyllelse?»

«Jeg skal prøve,» svarte jeg, «selv om det ikke er lett å bli synsk sånn på sparket.»

Jeg slappet av og ventet. En liten stund etter fikk jeg den innskytelsen at det måtte bli en kollisjon et sted, hvilket jeg også fortalte Eigil.

«Hva slags kollisjon?» spurte han.

«Jo, jeg ser en svær lastebil,» sa jeg, «men jeg kan ikke se hva slags last bilen fører.»

Hva kolliderer så lastebilen med?»

Jeg konsentrerte meg igjen og svarte:

«Jeg ser et tog komme, og lastebilen og toget tørner sammen i en fryktelig kollisjon.

Ulykken er forferdelig, og mange menneskeliv går tapt. Jeg ser en veldig flamme. Kan den flammen ha noe med kollisjonen å gjøre? Bildet begynner å bli noe uklart, for flammen er så sterk.»

Dette var altså i juni.

Den 6. juli var været så deilig at jeg slo meg ned i Slottsparken. Jeg hadde tenkt mye på den kollisjonen og lurte på når den ville finne sted. Angsten for den kommende tragedien slet i meg, og på en måte ville jeg gjerne ha den unna for å kunne slappe av igjen. Det høres kanskje kaldt ut, men det er ikke godt å vente på at onde ting skal skje uten å kunne avverge hendelsene.

Det var ganske folksomt i parken. Noen slikket sol, mens andre matet fuglene, og denne kontakten med naturen og dyrevennlige mennesker gjorde at jeg også gikk opp i nuet og nøt dagen og stunden.

Like bortenfor meg lekte en skolepike med en hund. Da løse hunder var forbudt, hadde hun bundet den fast til et tre med en lang line, slik at den kunne få større bevegelsesfrihet. Hun hadde med seg en skål, som hun fylte med vann fra en flaske, for at hunden skulle få slukke tørsten om nødvendig.

Det var et rørende syn, og jeg tenkte på alle de bikkjer som må gå i stram line og som aldri blir budt en tår for tørsten unntatt de få ganger i løpet av døgnet de respektive eiere mener at en skvett vann kanskje er nødvendig.

Jeg husker fra flere restaurantbesøk tørstige øldrikkende hundeeiere og bedende bikkjer som tydelig tigget om noe å drikke uten å få. For en bikkje er ikke tørst som eieren. Den får vente til foringsstunden, som kanskje er en eller to ganger daglig. Kan et dyr dampe og svette og tørste i varme sommerdager? Farlig tema, best å forlate det. Menneskene er iallfall lykkelige over adgangen til å kunne regulere sin kroppsvæske etter behov.

Slik lå jeg på gressplen og tenkte på dyrene generelt og en bok jeg vil skrive om dem, en stor og bred dyreroman for voksne - en såkalt sjokkbok hvor ingen ting skal forties, men alt skal sies.

Da hørte jeg plutselig et fryktelig skrik av smerte og angst og at noen ropte:

«Det skjedde ved planovergangen - det har vært en fryktelig kollisjon.»

Og i et blunk så jeg lastebil og tog sammensmørjet, mens flammen steg til vær.

Da visste jeg at ulykken jeg ventet på, var skjedd. Jeg forlot parken i tide for radionyhetene kl. 18,30. Og jeg hadde rett. Hallomannen fortalte om den grufulle kollisjonen i Magdeburg mellom et tog og en tankbil ved en planovergang. 79 mennesker omkom.

Den underlige beskjeden jeg fikk i parken, ble gitt på norsk. Hvorfor hadde jeg ikke hørt tyske rop? Jeg tror jeg kan forklare det slik at underbevisstheten nektet å ta imot beskjed på tysk - en refleks fra krigens dager, da jeg var meget allergisk mot det tyske språket. Ja, jeg hadde så mye imot det, at jeg gjorde hva jeg kunne for å glemme det.

Jeg visste ikke på forhånd hvor ulykken kom til å skje, men jeg forutså den, og Eigil fikk bevis.

[Link på film fra det – tysk kommentarer](#) | [mer](#)

Pengesedlene

Den 25. september 1967 i Kornforretningens spisesal.

En tidligere kollega av meg sier til meg:

«Kan du ikke fortelle meg hva slags sedler jeg har i lommeboken min?»

Jeg konsentrerte meg og svarte:

«Ikke helt nøyaktig, men jeg ser at du har en grønn seddel. »

Han tok fram lommeboken sin og åpnet den, og der inne var en femtilapp.

En annen kollega spurte:

«Hva slags sedler har så jeg?»

Jeg konsentrerte meg igjen og svarte:

«En ting ser jeg helt sikkert, og det er at du har en flunkende ny tikroneseddel i din lommebok.»

Det viste seg at han hadde en tier uten krøller og Hekker og datert 1967.

På veien hjem var jeg innom en butikk i Hegdehaugsveien, hvor jeg er meget godt kjent. Sjefen og jeg kom i prat, og det resulterte i det som nedenstående erklæring av butikkens innehaver gir uttrykk for:

Oslo, 25. september 1967.

Herved bekreftes at under samtale med Anna Elisabeth Westerlund spør jeg henne for spøk om hun kan se hvor mange penger jeg har i lommeboken min?

Hun svarer: «Det kan jeg ikke, men du har en tikroneseddel som er usedvanlig stygg og fæl.» Hvilket var høyst riktig, idet jeg kunne ta fram en stygg og krøllet tikroneseddel, som var lappet med svart tape.

Johnny Arnhoff (sign.)

Dette bekreftes av tilstedeværende *Margit Gundersen* (sign.)

Denne erklæringen ble gitt meg uten oppfordring, og den fikk meg til å innse at jeg hadde vært fryktelig dum og lite omtenksum bakover i tiden. Hvis jeg hadde samlet på slike sannhetsdokumenter, ville jeg hatt et godt materiale til understøttelse av denne bokens

pålitelighet.

Men først nylig kom idéen om å fortelle om mine underlige opplevelser i boks form, og nå er det for sent å gråte over den melk jeg lot gå til spille.

Byen brenner

Jeg husker i dag hverken tiden på døgnet eller års-tallet da denne episoden fant sted. Den eneste tidfestingen jeg har, er at Oslo like etter ble besøkt av en pyroman.

Man ble advart mot å la papir ligge og slenge, la portene stå ulåste om nettene eller på annen måte gjøre det lettere for den ukjente pyromanen å tenne på.

Det var en fryktelig situasjon hovedstaden befant seg i, og folk var stadig på utkikk etter mistenkelige personer, som kanskje kunne være årsak til uhyggen.

Jeg så plutselig et eller annet ubestemmelig vesen hjemme hos meg. Og dette «noe» førte meg til vinduet mitt, som vender mot bakgården og den gang mot en nærliggende husrekke som tok vekk all utsikt.

Da jeg kom til vinduet, skjedde det forunderlige at jeg kunne se utover hele byen, som om gården sto på en dreibar sokkel.

Og det mystiske vesenet sa til meg:

«Se hvor det brenner i Oslo. Se! »

Og jeg så at det plutselig begynte å brenne i en gård, så i en annen og en tredje, og jeg tenkte forferdet at nå er det Oslos undergang. Den ene meningsløse ildtungen etter den andre slikket grådig på offeret, snart hist, snart pist.

Så forsvant hele sceneriet, og bakgården ble trang og innestengt som før.

Jeg var atter alene og skjønte ingen ting. Men bare noen dager etter kom de første meldinger om ildspåsettelsene i Oslo og om denne ukjente pyromanen alle burde være på utkikk etter og gardere seg mot.

De to kort

En dag i august 1967 fikk jeg gjennom fru Selbo forespørsel om jeg var villig til å holde en telepatisk oppvisning i «**Norsk parapsykologisk selskap**». ([link](#)) Jeg syntes denne henvendelsen var både morsom og interessant, og svarte øyeblikkelig med glede «ja». Fysisk var jeg i dårlig form, og det kunne jo resultere i at jeg ikke ville greie oppgaven og derved skuffe samtlige tilstedeværende.

Men jeg følte meg smigret over den tillit og ære som var vist meg - at jeg skulle få lov til å opptre i det forumet - og tenkte at det får gå som det vil. Jeg skal gjøre mitt beste, og da går det nok slik det pleier å gå, nemlig bra.

Vi traff avtale om et forhåndsmøte med selskapets formann, professor Harald Schjelderup, og fru Selbo på hennes kontor.

Under dette møtet ble jeg til sist stilt på en «synsk» prøve. Før professoren gikk hjemmefra, hadde han trukket to kort ut av en godt blandet kortstokk, som hele tiden ble

holdt med billedsiden ned. Disse kort ble - fremdeles med billedsidene ned - puttet i hver sin konvolutt, som så ble forseglet. Deretter ble den ene konvolutten stukket i den venstre og den andre i den høyre jakkelommen.

Nå visste hverken Schjelderup selv eller noen annen hvilke kort som var trukket ut av stokken. Og jeg kunne derfor ikke ad telepatisk vei få kjennskap til kortenes farge og verdi.

Med konvoluttene beroende i lommene gjorde professor Schjelderup seg klar med ark for notater.

Hans spørsmål til meg lød omtrent slik:

«Kan De se hva slags kort jeg har i lommene mine?» Etter en kort konsentrasjon svarte jeg:

«Det er i hvert fall ikke honnørkort. Jeg tror at fargene er hjerter og kløver.»

«Kan De si meg verdien på hjerterkortet?»

Ganske raskt fikk jeg «synet» av et halvt kort, og jeg sa:

«Jeg tror det er hjerter sju, men det kan være hjerter åtte.»

Jeg hadde nemlig en sterk følelse av at det måtte være sjueren, men det halve kortet forvirret meg noe. «Og hvilken verdi har så kløveren?»

Det var verre. Men så fikk jeg se en svart treer med uklare, lurvete konturer som gjorde meg uvisst. Fortrinnsvis mente jeg at det var kløver, men det kunne jo være spar tre. Altså måtte svaret bli kløver tre, muligens spar tre.

Det siste spørsmålet lød slik:

«Kan De nå fortelle meg i hvilken lomme hjerteren er og kløveren er?»

Dette spørsmålet var veldig lett å besvare, og professoren tok konvoluttene fram og merket etter mitt utsagn den ene med «hjerter og den andre med «kløver evt. spar».

Og så kom det store øyeblikket da konvoluttene skulle sprettes opp.

Det viste seg da at konvolutten merket «hjerter» inneholdt hjerter sju, og den andre konvolutten kløver tre.

Da kløvertreeren kom fram forsto jeg hvorfor jeg tidligere under møtet hadde koblet et tretall til professor Schjelderup uten at noen av oss kunne begripe hvorfor.

Denne prøven skal ikke gjelde som noe bevis for synskhet, selv om den byr på tusenvis av kombinasjoner med fire farger og tretten kort i hver. Vitenskapelig sett må en slik prøve gjentas med hell flere ganger før resultatet kan godtas som bevis på synskhet. Men jeg må si at det var en meget interessant test.

Møtet i Norsk parapsykologisk selskap fant sted den 25. september 1967.

Her må jeg dessverre skuffe leserne ved ikke å gi noe utførlig referat av min oppvisning i telepati. Jeg ble sluppet løs på hele forsamlingen og kunne velge mine objekter fritt. Jeg valgte helt tilfeldig en hel del enkeltindivider, og mine utsagn kunne være karaktertydninger, fortelling om yrke og andre forhold eller beskrivelse av diverse saker og ting som de eide eller kjente til, for å nevne noe.

Resultatet var så vellykket at jeg har fått anmodning om senere å holde en ny oppvisning i selskapet. Det vil jeg gjerne, så sant min telepatiske evne holder seg intakt. Men denne evnen kan være labil, hvis jeg er sliten eller syk. Den kan også forsvinne for godt en vakker dag. For ingen kan regne med å være effektiv hele livet ut.

Imidlertid vil jeg takke leserne for at dere har fulgt meg gjennom denne boken. Og jeg vil håpe at dere aldri må miste troen på dere selv og framtiden. Tenk på hvit snø eller hvite skyer

og slapp godt av en gang imellom. Det er det beste universalmiddel jeg kan gi dere.

| [mer om AEW](#) |

[samtale med henne via nrk i 1985](#)

*

[bok av det svenske mediet ASTRID GILMARK: "JAG VET"](#)